

naš tednik

LETO XXVII — Številka 47 20. novembra 1975 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

KOMENTAR

Parlament v novo sezono

Z modificiranim poslovníkom je začel novi avstrijski parlament svojo prvo dolgo sezono. Dolga pa ta sezona ne bo le zaradi tega, ker so v poslovníku opustili do sedaj veljavno razdelitev parlamentarnega dela na pomladno in jesensko sezono, dolga bo tudi s psihološkega vidika: kajti neprijetni položaji imajo za vsakogar subjektivno lastnost, da posebej dolgo trajajo in da jih noče biti konec.

Ne ravno zavidanja vredni finančni minister je predložil parlamentu proračunski osnutek za leto 1976. Ta osnutek bo vsekakor poglavitna točka v delovnem programu parlamenta do konca leta. Proračun bo namreč vseboval doslej najvišji primanjkljaj: 46 milijard šilingov pri predvidenih izdatkih v višini 215 milijard šilingov. Da bodo ta primanjkljaj tudi krili, bo potrebnih tudi nekaj novih gospodarskih zakonov. V proračunski debati bo treba vsekakor računati z najostrejšimi besednimi dvoboji med zastopniki vladne stranke in opozicije. Računati je namreč treba, da bo opozicija z užitkom izrabila to debato, da bo grajala socialistično vladno politiko. Ali bo ta debata poleg ostrih dvobojev trajala tudi nesorazmerno dalje kot doslej, se danes še ne da povedati. Kajti načelnik kluba socialističnih poslancev Fischer je na svojem poslu novinec in je vprašanje, ali se bo njegova obrambna taktika proti napadom opozicije obnesla, kajti tudi ÖVP ima novo in v parlamentu doslej neizkušeno vodstvo. Kako bo torej po prvih s poudarkom čvrstih nastopih novincev izgledal parlamentarni vsakdan? Se bo obnesel novi poslovnik, ki predvideva — kot poizkus — med drugim krajše debate? To vprašanje namreč ni le zgolj formalnega značaja, temveč ima svojo utemeljitev v dejstvu, da na parlament čaka obilica drugih zakonskih osnutkov, ki jih je treba tudi še skleniti. Sem spadajo predvsem tiste reforme, ki v času napetega finančnega položaja nič ali le malo stanejo. Inštalacija tako imenovanega ombudsmana na primer pomeni spreten korak za pridobivanje nadaljnjega — zavestno in podzavestno — večjega zaupanja malega človeka na pram vladnemu in upravnemu aparatu, stane pa skoraj nič. Štiri tedni dopusta so zaradi šibkih naročil v gospodarstvu postali naravnost gospodarska nuja.

Poleg modifikaciji v socialnem pravu, ki naj bi pomagala odpraviti nekatere dosedanje trdote tega zakona, bodo poslanci vsekakor največ časa posvetili pravnim reformi na tem področju izredno aktivnega in produktivnega ministra dr. Brode, ki z reformo namerava predvsem prilagoditi družinsko pravo in za-

Solidarnostno branje v Klubu na Dunaju

120 ljudi — takega navala klubski prostori menda še niso doživeli — se je odzvalo povabilu na solidarnostno branje, ki ga je organiziral Klub za razširitev in poglabitev svojega dela med nemškimi demokrati na Dunaju. Nastopili so štirje avstrijski avtorji, za katere na splošno velja, da se v svojem pisateljskem delu ne zatekajo v varno območje izolirano-subjektivnih vprašanj, temveč se spoprijemajo z družbeno resničnostjo, z njenimi perečimi problemi. Pisatelji, o katerih je govor, so: koroška Slovenca Florijan Lipuš in Janko Messner ter na Dunaju živeča pisatelj Peter Turrini in Wilhelm Pevny.

Dela, iz katerih so ob tej priložnosti brali, obravnavajo nacionalno

vprašanje v Avstriji v dveh historičnih obdobjih:

- čas tik pred prvo svetovno vojno;
- dogajanja v drugi svetovni vojni.

Prvo fazo sta osvetlila Peter Turrini in Wilhelm Pevny z odlomkom iz skupnega osnutka za televizijsko serijo „Alpensaga“. V tem odlomku je zajeto nacionalistično ozračje nižjeavstrijskega podeželja ob pripravah na 1. svetovno vojno: vojaška uprava centralizira oskrbo vojaščin in s tem onesigura celo vrsto manjših kmetijskih proizvajalcev. Reakcija te socialne skupine je agresivno ravnanje s slovaškimi delavci in nastopanje proti Srbom in Bosancem, ki jih je treba spokoriti.

Janko Messner je prebral koro-

ško razglednico Leningrad — Globasnica, Florijan Lipuš pa svoje „Škornje“ — bestialično divjanje fašistov nad Peršmanovo družino.

V diskusiji, ki je sledila, sta Turrini in Pevny izrazila potrebo, da se nemški demokrati skupno z zatiranimi Slovenci uprejo oživiljanju nacionalizma in šovinizma.

Zadnja pot F. Wedeniga

Ogromna množica je spremila na zadnji poti bivšega deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga. Na pokopališču v Annabichlu je orisal njegovo življenjsko pot bivši 3. predsednik deželnega zbora Hans Pawlik. Spregovorili so tudi podkancler Häuser, deželni glavar Wagner ter predsednik deželnega zbora Tillian.

Solidarnostno gibanje med nemškimi demokrati se širi:

Socialistični študentje so proti ugotavljanju

Koroška socialistična študentska organizacija „Bund Kärntner Studenten“ je javno protestirala proti politiki lastnega strankinega vodstva v manjšinskem vprašanju. V posebni izjavi se je BKS, ki je vedno zopet imel pomisleke proti ugotavljanju, izrazil proti ugotav-

ljanju manjšine. V izjavi je rečeno, da v državni pogodbi ugotavljanje ni predvideno za izpolnitev določil iz člena 7 ter da pravice koroških Slovencev niso odvisne od števila pripadnikov manjšine. Bund Kärntner Studenten nadalje izjavlja, da bi pomenilo štetje legitimacijo za

gonjo proti koroškim Slovincem, za gonjo, ki traja sedaj že skozi leta.

Kot utemeljitev za to izjavo je BKS navedel, da je cilj njegovih prizadevanj enakopravno in mirno sožitje obeh narodov na Koroškem. Solidarnost med nemškovgovoreči-

mi in trezno mislečimi Korošci s problemi in prizadevanji manjšine v deželi vidno raste. Kot smo poročali že v prejšnji številki, je Delovna skupnost katoliške mladine, to je strešna organizacija vseh združenj Katoliške mladine prav tako odklonila ugotavljanje manjšine in menila, da je konec koncev vseeno, ali se preštevanje imenuje „ugotavljanje“ ali „štetje posebne vrste“. Prav tako so namero, da se štetje izvede 20 let po podpisu državne pogodbe, označili kot nepravilno in manjšini sovražno.

Težke pomisleke proti ugotavljanju je navedel — glej tudi poročilo v zadnji številki — bivši zvezni kancler dr. Josef Klaus. Dejal je, da se dilema okoli neizpolnjenega člena 7 državne pogodbe ne da rešiti s preštevanjem, ampak le v sodelovanju z manjšino.

Obsežne akcije po dvojezičnem ozemlju

V velikem številu dvojezičnih občin so v noči na sredo doslej neznani aktivisti pomazali javna poslopja s parolami, s katerimi očitno zahtevajo izpolnitev člena 7 državne pogodbe, kot „Člen 7 — naša pravica“ in podobnimi gesli proti ugotavljanju. Odstranili so tudi nekaj še preostalih topografskih napisov ali pa so jih pomazali s šte-

vilko 7 in slovenskimi oznakami teh krajev.

V posameznem so zajele ponočne akcije okraje Velikovec, Celovec in Beljak. S parolami so neznanci pomazali poštni urad v Velikovcu, kolodvorsko poslopje v Tinjah-Kamnu, kolodvorsko poslopje v Grabštanju, okrajno sodišče v Pliberku in Železni Kapli, ob-

činski urad v Bilčovsu, občinski urad, požarno brambo in neki transformator v Bistrici v Rožu. V območju okraja Velikovec je nadalje izginilo šest topografskih napisov, tako v občinah Škocijan in Žitara vas, večina ostalih napisov pa je bila pomazana, tako tudi kažipoti v Goselni vasi.

V Bilčovsu so neznanci pomazali občinsko poslopje s parolo „Gegen MFS“, verjetno naj bi kratica pomenila „Minderheitenfeststellung“. Na cesti v Kotmaro vas je prav tako bilo pomazanih šest tabel.

Kot je policija ugotovila, so morale biti na delu najmanj tri partije. Pri tem so uporabljale za mazanje najrazličnejše barve: modro, črno, rjavo, belo, rdečo. Prav tako je policija mnenja, da je bila akcija dobro pripravljena.

V prvem stališču je poudaril predsednik NSKS dr. Joško Tischler, da se z mazaškimi akcijami na poslopja ne strinja in jih ne smatra kot demokratično sredstvo. Pač pa je pripomnil, da so dodatni slovenski napisi, če odgovarjajo smislu člena 7 državne pogodbe, razumljivi. ORF je predsednika NSKS napočno citiral in v poročilih pustil razglasiti, češ da je dr. Joško Tischler označil dodatne napise kot legalne.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter pa je dejal, da njegova organizacija ne prevzame nobene odgovornosti za te akcije, pač pa je treba te akcije razumeti kot znak nepotrpežljivosti zaradi neizpolnjenega člena 7.

Mazaška akcija v noči na sredo je bila prva večja akcija te vrste v tem letu. Zadnje pomazovanje v večjem obsegu je bilo lansko jesen.

V 83. letu svoje starosti je danes ob štirih zjutraj umrl španski diktator Franco. V zadnjih tednih so ga le še umetno držali pri življenju.

Na sliki: Kolodvorsko poslopje Grabštanj

kon o ločitvah sodobnim potrebam. Nov zakon o masovnih medijih, zaščita osebne sfere privatnika, odprava kazenskih določb in boljša zaščita konzumentov spadajo v to področje.

Ravno pravne reforme po kar v parlamentu predmet neizprosnih debat, saj bo opozicija skušala v vsaki od teh reformnih določb videti vtihotapljenje socializma. Izvenparlamentarna neznanka na tem področju je „Akcija življenje“, ki utegne, če bo akcija uspešna, pravosodnemu ministru precej prekrizati račune.

Za koroške Slovence pa v parlamentu zastopane stranke pripravljajo zakon o preštevanju in v tej zvezi kot

cukrček in vabo tudi zakon o pospeševanju manjšine. Sprva so si bile vse stranke edine, da bodo zakon o preštevanju sklenili še to leto, tako da bi skušale izvesti ta zakon že spomladi. Ker na parlament čaka še obilica drugega dela, so poslanci v precejšnjih terminkskih težavah. Imajo načelno dve možnosti: ali zakon prav tako hitro in brez večje debate sklenejo, kot so to storili socialisti sami leta 1972 — mnene prizadete manjšine jim je po sedanjih praksi deveta briga — ali pa zakon sklenejo spomladi in napravijo s štetjem — „orožjem proti manjšini“, pohod na Slovence sredi poletja — pred očmi turistov.

Vsako štetje je orožje proti manjšini!

AVSTRIJA IN DELAVCI IZ INOZEMSTVA:

Ugodnejša optika statistike zaposlitev

Odgovorni politiki vladne stranke trdijo, da je po gospodarskih podjetjih še vse v najlepšem redu in da je s 3 odstotki brezposelnosti še vedno veliko nižja od brezposelnosti po drugih deželah Zahodne Evrope.

Videz, ki ga s tem hočejo ustvarjati, je vendar varljiv. To je bilo v avstrijski javnosti že večkrat povedano. Brezposelnost je v Avstriji večja kot jo navaja uradna statistika. Med tiste, ki to trdijo, se je pred kratkim uvrstilo avstrijsko združenje gradbenih podjetij.

Po podatkih tega združenja je bilo letos v prvem polletju v gradbenem gospodarstvu za 6,4 odstotkov manj zaposlenih kot pred letom dni. To pa je za okroglo sto od-

stotkov več kot je naraslo število brezposelnih na številu zaposlenih. Dejansko število ljudi, ki jih je moralo gradbeno gospodarstvo medtem odpustiti pa je še večji. Večji zaradi tega, ker uradna statistika molči o delavcih iz inozemstva, ki so se vrnili domov, ker podobno kot po drugih deželah za nje tudi v Avstriji ni bilo več delovnih mest.

Njihovo število je bilo v prvem četrtletju 1975 v gradbenem gospodarstvu za 11.500 manjše kot pred letom dni. V tem času je bilo na

sektorju gospodarstva zaposlenih le še 14.300 inozemskih delavcev. S pričetkom poletne gradbene sezone se je njihovo število sicer zvečalo na 19.500, navzlic temu pa je bilo za okroglo 60 odstotkov manjše kot v istem razdobju 1974. V primerjavi z letom 1973 pa je bilo celo za sto odstotkov nižje.

V tretjem četrtletju je delež inozemskih delavcev v gradbenem gospodarstvu še bolj nazadoval. Val odpustitev je v zadnjih tednih zajel tudi visoko kvalificirane delavce gradbenega gospodarstva.

Njihov delež na skupno zaposlenih je bil za 35 odstotkov nižji kot v tretjem četrtletju 1974.

To je le eden od znakov, da o upadanju gospodarske recesije v Avstriji ne more biti govora. Ta in drugi znaki kažejo nasprotno. Recesija pridobiva na obsegu. To je mogoče povzeti iz nedavnega poluradnega sporočila, po katerem številna podjetja podpravljenе industrije delajo tri oz. štiri dni tedensko, ostali čas pa morajo uporabljati za strokovno šolanje, ki ga financira socialno ministrstvo.

Obsodba sionizma: „grešni kozel“

Kdor bo nekoč pisal o vzrokih za razpad OZN, bo moral prav posebej osvetliti ozadja za pogubno glasovanje od 10. novembra 1975. Ta dan je namreč odvzela večina članic te „svetovne“ organizacije državi članici pravico do obstoja. Obsodili so sionizem kot razizem, s tem pa tudi označili Izrael kot rasistično državo. Rasizem pa nasprotuje načelom OZN, torej lahko razpiše ta organizacija nekega dne mednarodni natečaj za likvidacijo Izraela.

V raznih krogih je bilo začutiti bučno zmagoslavje; pri drugih najostrejša nasprotovanje; nekateri so bili brez mnenja; drugi so zatrjevali, saj so sami krivi Judi, zakaj pa hočejo imeti ravno svojo državo, in to prav v Palestini, saj lahko tudi živijo drugod kot enakopravni državljani popolnoma v miru in enakopravnosti; pomisleki o posledicah tega glasovanja so se pojavili tudi pri tistih, ki so glasovali za resolucijo.

Antisemitizem je sovraštvo do Judov sploh. Antisionizem je „samo“ sovraštvo ali vsaj nasprotovanje do sionistov. Ker pa so ravno sionisti bili tisti, ki so dosegli ustanovitev Izraela — pod varstvom OZN —, je antisionizem naperjen proti Izraelu kot samostojni državi. Pretežna večina Judov je, kar se tiče obstoja Izraela, sionistično usmerjena. Torej se da antisionizem istovetiti z antisemitizmom. Samo da se je eden udomačil na skrajni levici, drugi na skrajni desnici, a oba sta naperjena proti istim ljudem.

Ali pa morda kdo resno misli, da ravnanje Iračanov s Kurdi ni rasistično, da ravnanje s črnci v Sudanu ni rasistično, da ravnanje z Berberi v severni Afriki ni rasistično, da politika Maroka do španskega dela Sahare ni ekspanzionistična. Tu seveda vse molči. Prav tako bo najbrž molčala večina članic OZN ob zatiranju osebnih človekovih pravic (prizadeta ogromna večina članic OZN). Kdaj bodo kaj razpravljali v OZN o trgovini s sužnji (prizadet skoraj ves tretji svet)? Prav zgovorno je bilo ogorčenje

Sovjetske zveze, ki je zastopnik ZDA Moynihan predlagal, naj amnestirajo vse politične zapornike, ki so mirno izpovedali svoje mnenje.

Toda kaj bi se človek baval s takimi malenkostmi, ko pa nas vse ogroža strahoten sovražnik, sionizem. Treba ga je iztrebiti, treba je

uničiti njegov izrodek, Izrael. Namesto njega pa ustvariti državo Palestino. No, čudovito, to utegneta še roditi čudne spake. Morda se bo nekega dne našla kaka večina, ki bo pogruntala, da ji ta ali ona država ni po godu. Bodo že našli kak vzrok, da jo bodo obsodili na pogin. ŠALOM

Ob izidu knjige: Bo „pluralna nevtralnost“ res kdaj uresničena?

„Pluralna nevtralnost“ — „zveza držav, ki mora priti“ — je naslov in podnaslov knjige, v kateri skuša avtor Erich Roither dati pojmu „nevtralnost“ nove impulze. To obliko nevtralnosti smatra kot način, kako bi se dala zagotoviti obstoj majhnih držav. Pluralna nevtralnost po avtorjevih besedah vsebuje federativno skupnost majhnih držav v obliki zaščitne skupnosti. Kot uvidevno utemeljitev navaja avtor, da je tistim silam, ki hočejo vojno in ki jim je majhna nevtralna država na poti, nevtralnost te države deveta briga. Prekoračijo meje majhne države, da na ta način dobijo krajšo pot za svojo vojsko.

Istočasno naj bi se ustvaril s to novo obliko nevtralnosti tudi nov mirovni prostor v Evropi, izven vzhodno-zahodnega konflikta, v sodelovanju z OZN. Potencial sil teh majhnih držav naj bi se ob potrebi dal na razpolago OZN kot sila re-darjev.

Del vsebine te brošure se bavi tudi z možnimi oblikami federalizma za notranjo in zunanjo politiko. Tudi se avtor ukvarja s „sredstvi ločitve“, katerih se poslužujejo politiki, zvesti geslu „divide et im-

pera“. Kot taka sredstva ločitve imenuje avtor nacionalizem, ideologijo, religijo, manjšino, jezik itd. Manjšine smatra avtor kot obogatitev lastne kulture večinskega naroda (in ne narobel) ter kot doslej neizkoriščen most za sporazumevanje s sosednjimi državami. Žal pa so te manjšine iritirane zaradi šovinistov, piše avtor. Nadalje prikazuje Roither, kam se more spreveči tudi demokracija, če se večina brez pomislov posluša diktata večine ter tako dopusti konfliktno situacijo.

Le preveč široko se avtor razpisuje o strankarski politiki in diktaturi.

Za tistega, ki se zanima za teoretične zveze v politiki, predvsem za vprašanja eksistence in varnosti Avstrije, vsekakor nevsakdanja knjiga. Izšla je v samozaložbi avtorja, ki živi v Gradcu. Citat iz uvoda knjige: „Die Minderheiten, die Schwächeren, die Wehrlosen in einem Staat sind der gültige Maßstab vor der Welt, ob die Nation, mit der sie zusammenleben, reif ist für eine größere Völkergemeinschaft oder nicht.“

Nekvalificirani izpadi kanclerja

Wiesenthalova odkritja glede preteklosti šefa FPÖ Friedricha Petra so dobile drugo, višjo raven, potem ko se je vmešal v konflikt tudi zvezni kancler dr. Bruno Kreisky. Ne mine tedna, brez da bi židovski kancler Kreisky napadel Žida Wiesenthala. Gonja Kreiskega proti Wiesenthalu dobiva tudi vedno nove oblike in dimenzije. Kancler je označil Wiesenthala kot agenta, ki se poslužuje metod mafije, nadalje je izjavil, da je Wiesenthal po krivici prišel do avstrijskega državljanstva. Potem ko je Wiesenthal napovedal, da bo tožil kanclerja zaradi žaljenja časti, je Kreisky napovedal, da se v slučaju, da v parlamentu ne dobi večine za razvezo od imunitete, hoče odpovedati svojemu mestu kot poslanec. Člani zvezne vlade sami na sebi namreč ne uživajo imunitete.

Ta vsekakor naddimenzionalna kampanja Kreiskega, ki ne stoji v nobeni relaciji z navadno obdolžitvijo tretje osebe (Petra), je zbudila začudenje predvsem mednarodnega tiska.

Med drugim je Kreisky organi-

ziral za začudene novinarje tiskovno konferenco za inozemski tisk, kjer je razlagal svoje nazore o židovstvu, o Petru in o Wiesenthalu. Novinarji so bili posebej opozorjeni, naj svojih avstrijskih kolegov ne informirajo. Seveda niso mogli vsi časnikarji zagovarjati pred svoje vestjo, da Avstrijci o besedah svojega kanclerja ničesar ne bi izvedeli: informirali so dunajski magazin „profil“, ki je ponatisnil nekatere pasaže iz Kreiskyjevega intervjuja. V tem intervjuju je Kreisky dolžil Wiesenthala kolaboracije z gestapo.

Še drug izpad si je privoščil zvezni kancler: izraelskemu radijskemu novinarju Zeev Barthu nasproti je izjavil dobesedno: „Wenn die Juden ein Volk sind, so ist es ein mieses Volk.“ Zeev Barth je ta intervju s kanclerjem pustil objaviti v zahodnonemškem magazinu „Spiegel“: dobesedno — ne da bi izpustil tiste pasaže, katero mu je kanclerjev tajnik po intervjuju črtal iz originalnega manuskripta. Tako je kancler republike Avstrije (Dalje na 4. strani)

Kratke vesti

AMINOVA IGRA S SOVJETSKO ZVEZO

● Nepreračunljivost ugandskega diktatorja Idiia Amina je občutila tudi Sovjetska zveza, ki si je mnogo obetala o bodočem povečanem vplivu v Ugandi. Zaradi politične malenkosti je nepismeni državni šef Ugande dejal, da sovjetskega poslanika v svoji državi ne potrebuje. Ker pa je Sovjetska zveza poslanka le potrebovala, se je brž potrudila za obnovitev diplomatskih odnosov z Ugando — z uspehom.

UNO-CITY JE PREVELIKA

● Ravno Avstrijec Kurt Waldheim je moral v poročilu generalnega tajništva OZN ugotoviti, da bo mednarodni center na Dunaju — „UNO-city“ za nekaj števil prevelik. Celotni kompleks, ki bo stal avstrijske davkoplačevalce nad 20 milijard šilingov in ki bo nudil prostor za 4500 pisalnih miz za razne organizacije OZN, bo napolnjen le za polovico. Leta 1978 bo zgradba končana in se bosta vselili vanjo organizaciji UNIDO in IEAO. Tokrat se pa niso zmotili Avstrijci, ampak OZN, ki je računala sprva celo za 7000 nameščenci, a organizacije OZN le niso rasle kot predvideno. Edini „trošt“ za Avstrijo: na njen predlog bodo razpravljali o tem, katere druge urade bodo spravili Združeni narodi na Donavo. Najemnina bo sicer simbolična in bo znašala 1 šiling na leto za ves kompleks. Toda kako bo OZN še nadalje plačevala svoje nameščence, je drugo vprašanje, predvsem ko ZDA zaradi resolucije o obsodbi sionizma niso kaj navdušene za nadaljnjo podporo OZN.

ZASEDANJE V RAMBOUILLETU

● Sestanek državnih oz. vladnih šefov ZDA, Francije, Velike Britanije, Zvezne republike Nemčije, Japonske in Italije naj bi prinesel več jasnosti o skupnih načrtih za izhod iz gospodarskega zastoja. Gostitelj je bil francoski državni predsednik Giscard d'Estaing, pogovarjali so se državniki v gradu Rambouilletu. Od odprtih vprašanj ni bilo rešeno nobeno, pač pa so se v nekaterih točkah le približali. Vse preveč so namreč tudi nazori teh „kapitalističnih“ držav med seboj neenaki. To se odraža predvsem v politiki Evropske skupnosti. Predvsem Italiji hočejo zbrane države pomagati, da bi tam tako ohranile sedanji režim. Glede problema paritete posameznih valut pa so se državniki le zblížali v stališčih.

„IZJEMNI ZAKONI“ V INDIJI

● Indijska predsednica vlade Indira Gandhi je poostрила „izjemne zakone“, ki so dovoljevali preganjanje političnih aktivistov. Že doslej je bilo dovoljeno, da so sodne oblasti zaprle vsakogar, ki so ga hotele, ne da bi morale svojega ukrepa utemeljiti. Dodatno k dosedanjim določbam je sedaj dovoljeno zapreti vsakogar tudi tedaj, če je iz istega motiva že enkrat bil v ujetništvu. Indijski režim, ki tepta z nogami zadnje človekove pravice, ima značilnega zaveznika: moskovsko usmerjena komunistična partija Indije je edina legalna opozicija.

POROČILO AMNESTY INTERNATIONAL

● Mednarodna organizacija za zaščito političnih jetnikov Amnesty international je objavila na Dunaju poročilo o položaju političnih ujetnikov v Sovjetski zvezi. Njih število znaša najmanj 10.000, je rečeno v poročilu. Pri tem je treba razlikovati navadne politične jetnike in jetnike v umobolnicah. Zastopnik sovjetske advokatske zbornice je poročilo, ki ga mu je Amnesty international predložila, da bi zavzel k njemu stališče ter predlagal korekture, označil samo kot „vulgarno ponarejanje in difamiranje sovjetske resničnosti in sovjetskega pravosodja“.

Partizanska odličja - 10 let pozneje

V četrtek popoldne je v prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu izročil veleposlanik SFRJ v Avstriji Gustav Vlahov 25 koroškim Slovencem-partizanom spominska odličja. Veleposlanik Vlahov je te medalje izročil v imenu predsednika Jugoslavije Tita, ki je ta priznanja podelil koroškim članom Narodnoosvobodilne vojne. Na plaketah piše: „Predsednik SFRJ Josip Broz Tito ob 20. obletnici zmage protifašistične koalicije, za sodelovanje v osvobodilnem boju narodov Jugoslavije in prispevek k skupni zmagi nad fašizmom, za zblíževanje in prijateljstvo med narodi, podeljuje vojnemu tovarišu spominsko medaljo v znamenje priznanja in hvaležnosti“.

Deset let pozneje, kot predvideno, so torej dobili tudi koroški partizani svoja odličja. Kajti do pred kratkim avstrijska vlada ni dopustila take odlikovanja.

V svojem nagovoru je jugoslovanski veleposlanik poudaril, da je bil delež koroških Slovencev pri osvoboditvi Avstrije in Jugoslavije izpod fašističnega jarma velik, kot je bil velik tudi krvni davek, ki so ga plačali za svobodo. Naloga nekdanjih borcev je, da ne pozabijo težke preteklosti in da nenehno opozarjajo svet na nevarnost fašizma in podobnih ideologij.

V imenu odlikovanih je izrekel besede zahvale podpredsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte, ki je poudaril, da se morajo koroški Slovenci tudi 30 let po osvoboditvi izpod fašizma boriti proti pojavom oživiljanja take ideologije.

Svečanosti na generalnem konzulatu so prisostvovali tudi generalni konzul Bojan Lubej, konzul Peter Zupančič ter predsednika osrednjih organizacij dr. Joško Tischler in dr. Franci Zwitter.

Dvojna mera pri prometnih prekrških

Občine ob Osojskem jezeru so se leta sem pritoževale nad nemirom, ki ga povzročajo tovornjaki noč in dan, ki vozijo skozi znane turistične kraje in odganjajo tujce. Ker vsi protesti pri okrajnem glavarstvu in deželni vladi niso ničesar zalegli, so se odločili za stavko na cesti. 29. septembra tega leta so se vsedli na cesto, jo zaprli s tovornjaki in traktorji in tako onemogočili vsak promet. Ta demonstracija je bila policijsko javljena in policija je pridno zapisovala številke vozil in tudi ljudi, v kolikor so bile osebe znane.

Za 17. november pa so bile posamezne osebe in lastniki traktorjev povabljeni na ekspozituro okrajnega glavarstva v Feldkirchen, ker teče proti njim postopek zaradi kršitve cestnega reda.

Ko so 29. septembra demonstrirali proti obremenitvi vsega tujskega prometa s strani tovornjakov, policija ni ukrepala, sedaj naknadno pa naj bodo kaznovani.

Kje je bila oblast jeseni 1972, ko so demonstrirali po vsem južnem Koroškem proti dvojezičnim tablam, rušili javno lastnino, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstracija ni bila javljena in se je pri tem imela lastnina, pijani ponoči vozili z nedovoljeno brzino po celovškem mestu? Vse to se je godilo ob navzočnosti varnostnih organov, ti so demonstrante poznali in niso ukrepali. Vsi postopki so bili izbrisani, čeprav demonstr

ZARADI PAROLE „VELIKI STRUP — SLOVENSKA GIMNAZIJA V CELOVCU“ NA PRIREDITVI KÄRNTNER HEIMATDIENSTA:

Samopomoč slovenskih profesorjev - pred sodiščem

Kar je zamudila šolska oblast, so morali v samopomoči nadoknaditi profesorji Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu: ker šolska oblast ni hotela konsekvantno braniti lastne ustanove — Slovenske gimnazije, so morali vložiti profesorji te šole tožbo proti šefu Heimatdiensta dr. Josefu Feldnerju in tako skušati braniti čast učnega zavoda, na katerem poučujejo.

Dejstva so znana: na prireditvi Kärntner Heimatdiensta dne 13. oktobra 1974 na Novem trgu v Celovcu so kazali tablo z napisom: „Das große Gift — Slowenisches Gymnasium in Klagenfurt“ (Veliki strup — Slovenska gimnazija v Celovcu). Ta tabla je krožila med udeleženci heimadienstovskega zborovanja — največ časa jo je nosil otrok približno dvanajstih let. Dalj časa je nosilec te table stal v prvi vrsti — blizu častnih gostov, pred očmi prominence Heimatdiensta in pred očmi šefa KHD dr. Josefa Feldnerja. Toda nihče od prirediteljev ni kaj ukrenil proti temu izlivu — tudi ne policija, katero je eden od slovenskih opazovalcev prireditve izrecno opozoril na to tablo.

Profesorji Zvezne gimnazije za Slovence so bili upravičeno ogorčeni nad tako parolo. Dan navrh so skupaj z dijaki sklenili protestno resolucijo in jo poslali deželnemu šolskemu svetu s prošnjo, naj primerno štiti dijake in profesorje Slovenske gimnazije pred takimi in podobnimi izpadi, pa tudi gimnazijo samo, ki je nenazadnje vendar zvezna ustanova. Hkrati so predlagali deželnemu šolskemu svetu, da se v obliki kontrole sam prepriča o tem, da geslo o „velikem strupu“ ne odgovarja resničnosti.

Deželni šolski svet se je revanširal s posebno intenzivno inšpekcijo, katero je izvedel pristojni nadzornik, sedanji dvorni svetnik, dr. Valentin Inzko. Heimatdienstu pa očitno nihče ni upal ugovarjati — in tako so profesorji morali sami braniti svojo čast pred sodiščem. Tožili so predsednika KHD dr. Feldnerja zaradi žaljenja časti. V obtožnici je rečeno, da je predsednik Heimatdiensta odgovoren tudi za potek prireditve. Njegova naloga naj bi bila, da prepreči incidente na tej prireditvi. Dejansko je dr. Feldner heimadienstovski shod tudi sam najavil pri policiji, kar je varnostna direkcija tudi potrdila.

V petek popoldne pa je bila na okrajnem sodišču v Celovcu obravnavana proti dr. Feldnerju, potem ko so zadevo že nekajkrat preložili, da bi zasliševali priče. Sodnik je tokrat bil dr. Helmut Kaiser, profesorje Slovenske gimnazije so zastopali dr. Matevž Grilc (pisarna dr. Janko Tischler), dr. Franci Zwitter ter dr. Janko Wiegele; Feldnerja pa je branil advokat Heimatdiensta dr. Karl Theodor Mayer. Obtoženec pri obravnavi proti njemu ni bil navzoč. Pokazal se je šele potem, ko je proces bil mimo.

Sodnik je sprva zavrnil vse predloge slovenskih odvetnikov, ki so hoteli, da bi sodišče slišalo še druge priče. Feldnerjev odvetnik dr. Mayer tudi tokrat ni bil v stanju, imenovati na sodnikovo vprašanje tisto osebo, ki je bila odgovorna kot vodja heimadienstovske prireditve.

V svojih izjavah je dr. Matevž Grilc nato citiral tozadevne določbe zakona o prireditvah, ki pravi, da je za neko prireditev ter za njen potek odgovoren tisti, ki jo oblaščem prijavi, če ni ravno določena druga odgovorna oseba. Glede legitimacije (upravičenosti) tožbe po profesorjih je dr. Grilc dejal, da leži na dlani, da so s tem mišljeni vzgojitelji na gimnaziji, kajti 10-letnega otroka bo le težko označiti kot „veliki strup“. Prav tako je dr. Zwitter citiral profesorje, ki jih zastopa: po ulici in v vlaku so se ljudje obregli ob nje zaradi heimadienstovskega gesla. Dr. Wiegele slednjič pa je prikazal politično komponento, ki je Heimatdienst na prireditvi namesto sprave zbuja le nacionalistična čustva. S parolo „veliki strup“ so bili vsekakor mišljeni profesorji, prazni zidovi poslopja gotovo ne.

V svojem zagovoru pa je odvetnik dr. Mayer štrpaciral celo zna-

ne izjave zveznega predsednika dr. Rudolfa Kirchschlägerja o Slovenski gimnaziji.

Šef Heimatdiensta je vendarle bil oproščen. V obrazložitvi razsodbe je dejal sodnik dr. Helmut Kaiser, da je tako aktivna kot tudi pasivna legitimacija tožbe bila vprašljiva. Ni bilo jasno, če so z oznako „veliki strup“ bili mišljeni ravno profesorji, je dejal sodnik. Sodnik je tudi menil, da bi bilo za obtoženca

kerung zweifelt, ob den Schülern des Slowenischen Gymnasiums die österreichische Staatsidee vermittelt wird“. Sodnik je ostal isti, odvetnik tudi. Prav tako kot v postopku proti Feldnerju, obravnava v petek ni bila prva v tej zadevi, kot priče so bili pozvani tokrat prejšnji poslevodeči predsednik koroškega deželnega šolskega sveta in sedanji tretji predsednik deželnega zbora Josef Guttenbrunner, šolski nadzornik dvorni svetnik dr. Valentin Inzko in vodja manjšinskega šolskega oddelka pri deželni šolski svet, šolski nadzornik profesor Rudi Vouk.

Še prej pa se je obtoženec Pust oglasil k besedi in sprožil majhno bombo: v nasprotju s prejšnjimi izjavami, kjer je dejal, da pisma bralcev ni videl in ni poslal v tisk, je tokrat — več ko leto dni po objavi pisma — izjavil, da je Stouracovo pismo le prebral in ga zavestno dal v tisk; celo več: od tega pisma si je Pust pričakoval, da bo sprožilo diskusijo o Slovenski gimnaziji. Kot izgovor za spremembo svojega mnenja je dejal Pust, da manus-

nekatrim uram nemščine. Dr. Inzko je izvedel posebno inšpekcijo 28., 29. in 30. oktobra ter 4. novembra lanskega leta. Rezultat inšpekcije: vse je bilo v najlepšem redu, nobene pritožbe (vse tri priče so bile za to obravnavo oproščene uradne molčečnosti).

Odvetnik obdolžencev dr. Mayer je skušal spraviti Guttenbrunnerja iz rezerve, toda Guttenbrunner se je omejil na svoj službeni delokrog.

Naslednja priča, dr. Valentin Inzko, je potrdil Guttenbrunnerjeva izvajanja o posebni inšpekciji. Na vprašanje advokata obdolžencev je dejal, da obstajajo za Zvezno gimnazijo za Slovence isti učni načrti kot za druge splošnoizobraževalne višje šole Avstrije. Le zgodovina slovenskega naroda se obširneje obravnava, in sicer od časa naselitve Slovanov v tem prostoru pa vse tja do novejša zgodovine. Nova jugoslovanska zgodovina se poučuje v istem obsegu kot na drugih šolah. — Dolgi nosovi pri verčinoma heimadienstovsko usmerjenih poslušalcih. Dr. Inzko je glede Kladiava dejal tudi, da dijaki Slovenske gimnazije niso naščuvani in kot primer navedel, da so bile večje študentske demonstracije v vseh večjih mestih, nikjer pa niso iskali krivdo pri gimnazijskih profesorjih, marveč ležijo vzroki drugje. Deseti oktober? — Nadzornik dr. Inzko je odgovoril, da se deželni praznik prav tako praznuje kot narodni praznik in da na Slovenski gimnaziji profesorji opozarjajo na dejstvo, da je delež slovenskih volilcev ohranil cono A Koroški. Odvetnik dr. Mayer se je vrgel očitno na profesorja Messnerja: vprašal je Inzka, pod katerim psevdonimom Messner piše, kje izvenšolsko, po družinskih vpliva na slovensko mladino. Dr. Inzko: „Messner poučuje po učnem načrtu. Smatram ga kot izvrstnega slavista in dobrega učitelja.“

Čas je napredoval, treba je bilo

še slišati nadzornika prof. Vouka. Tudi on je potrdil izvajanja prejšnjih prič. Iz aktov, ki jih je prinesel s seboj na obravnavo, je Vouk opozoril, da je „Volkszeitung“ že leta 1972 dvomljivo pisala o Slovenski gimnaziji in se je zaradi tega na njegovo iniciativo razpravljalo v deželni šolski svet. Odvetnik obdolžencev je skušal izpodbiti pod geslom „ena roka umiva drugo“ pismo deželnega šolskega sveta profesorskemu zboru po zaključku posebne inšpekcije in ki ga je podpisal inšp. Vouk sam. Tudi tokrat je Vouk dokazal dr. Mayerju, da je na prepisu podpisan tudi poslevodeči predsednik Karl Kircher. Dr. Mayer je prav tako očital Vouku, da je kot okrajni šolski nadzornik na mednarodnem mladinskem seminarju lansko leto v Jugoslaviji dejal, da se je število slovenskih učencev v enem desetletju zmanjšalo za polovico in da je to dokaz asimilacijske politike. „Okrajni šolski nadzornik je naslov, ki ga smem voditi tudi izven službenega časa,“ je zabrusil prof. Vouk proti dr. Mayerju. — Slovenski odvetnik dr. Wiegele pa je glede vzrokov za nazaodovanje prijavljenih otrok dejal: „Pilula vsekakor ni bila kriva.“

Ker so se Stourac, Pust in dr. Mayer vedno zopet sklicevali na izjave predsednika Kirchschlägerja v zvezi s Slovensko gimnazijo, je dr. Matevž Grilc namignil, da bo predlagal zveznega prezidenta samega kot pričo. Ker pa nasproti na stran očitno hoče pred sodiščem secirati prof. Messnerja (predlagali so ga kot pričo; s tem bi se zgodil nenavadni slučaj, da se obdolženec poslužuje kot priče tožitelja), so tudi slovenski odvetniki predlagali, da se zaslišujejo vsi tožitelji. Prav tako hočejo obdolženci slišati kot pričo namestnika deželnega glavarja Bacherja, ki je menda na nekem Erntedankfestu na Žihpoljah govoril o Slovenski gimnaziji. Obravnavo so preložili na nedoločen čas.

Celovec, Novi trg, 13. oktobra 1974 ...

preveč, če bi moral paziti na vsak transparent, razen tega po sodniških besedah ni bilo jasno, ali je Feldner bil odgovoren za potek prireditve.

V sodnikovi obrazložitvi sodbe vsekakor ni bilo namiga, kdo bi razen profesorjev Slovenske gimnazije mogel biti mišljen z „velikim strupom“, tudi konec koncev ni upošteval argumenta dr. Grilca, da je odgovoren za neko prireditev tisti, ki jo prijavi, ako ni odgovorne druge osebe.

Slovenski odvetniki niso oddali k razsodbi nobene izjave.

Po kratkem odmoru je bil na sporedu drugi proces, tudi tokrat so kot tožitelji nastopili profesorji Slovenske gimnazije. Obtožena sta bila organizacijski vodja Heimatdiensta inž. Franz Stourac in urednik „Volkszeitung“ Ingomar Pust. Profesorji so bili prisiljeni vložiti tožbo proti njima zaradi pisma bralcev, ki ga je napisal Stourac in v katerem je skušal opravičevati in zagovarjati geslo o „velikem strupu“. To pismo pa je „Volkszeitung“ objavila, torej je moral tudi tedanji odgovorni urednik Pust na za tožno klop. V pismu bralca samem pa je Stourac med drugim zapisal: „Ohne aufgeputschte supernationalen Gymnasiasten wäre der noch ausständige Teil des Staatsvertrages bereits zur Zufriedenheit beider Teile realisiert“. — Druga pasaja pa se je glasila: „Die Bevol-

kript inkriminiranega pisma bralcev nosi njegov podpis. To je videl menda šele pozneje, originala pisma vendarle ni mogel predložiti.

Sodnik je sprva vprašal Stouraca, kaj da razume pod pojmom „avstrijska državna ideja“. Obtoženec dejansko ni vedel kaj pravega povedati in govoril nekaj o „sedemletni avstrijsko-nemški vojni med leti 1757 in 1763“. Glede svojega pisma bralcev pa se je tudi on skliceval na izjave zveznega predsednika Kirchschlägerja.

Nato je nastopila prva priča — predsednik Josef Guttenbrunner, ki je bil do 16. maja t. l. poslevodeči predsednik deželnega šolskega sveta. Poročal je, da se je šef ÖVP Herbert Bacher negativno izrazil glede — po Bacherju pomanjkljivega — nadzorstva na Zvezni gimnaziji za Slovence. Deželni glavar Leopold Wagner pa je nato kot predsednik deželenga šolskega sveta dal Guttenbrunnerju nalog, naj izvede posebno inšpekcijo. Guttenbrunner pa je dal strokovnemu nadzorniku dr. Inzku detajlirano pismeno navodilo, naj inšpicira predvsem pouk tistih predmetov, ki so politično relevantni, npr. zgodovino, literaturo, filozofijo in zemljepis. Tudi je Guttenbrunner zahteval podroben opis vseh učbenikov in pomožnih knjig, razen tega je bilo treba kontrolirati tudi zapiske učencev. On sam se je tudi udeležil inšpekcije in prisostvoval

ČUDEN HUMANIZEM

Kaj se dogaja sedaj v Španiji, dobro vemo. Zastarele forme vladanja, ne šele od začetka Francove diktature, temveč od začetka Kasteljanskega centralizma na robu Evrope v narodu niso preveč dobro sprejete. Španija, čeprav geografska enota, etnično ni enotna. Zaradi tega so se pogosto upirali Katalanci in Baski proti Kasteljanski vladavini in ni bilo čudno, da so imeli republikanci v Katalaniji in v baskovskih deželah svoja glavna oporišča, ker so jim obljubili kulturno avtonomijo. No, Francova zmaga je uničila vsa pričakovanja, diktatorski režim je videl v vsakem avtonomistu potencialnega „rdečega“. Instrument diktature, španska policija, „guardia civil“ ni ravnala vedno s človeškimi metodami; pred nekaj leti je poročal o tem katoliški časopis „Glas koncila“, ki izhaja v Zagrebu. Vsaka sila pa rodi nasprotno silo, nekaj policajev je izgubilo življenje, kakor smo brali. Določeni krogi pa so pri nas odkrili svoje srce za vdove in sirote umorjenih policistov, ki so bajle izpolnili svojo dolžnost, v enem od naših časopisov sem bral poziv na milostno darovanje za družine tistih policajev. Mislim, španska vlada jim bo plačala dovolj odškodnine. Nismo pa do sedaj nič slišali o sličnih akcijah drugod. Že nekaj let umirajo na Severnem Irskem policaji in vojak od krogl irskih upornikov — o takšnih akcijah besede ni bilo slišati. Tudi ni znano, ali so pri nas zbirali denar za družine italijanskih policistov in vojakov, ko so padli na južnotirolskem

ozemlju v boju proti akcijam t. im. bumzerjev. Ta serija se da nadaljevati po mili volji. Zakaj pa takšna prizadevnost ravno za Špansko? Humanitarnost je nedeljiva.

Observer

ODPRTA VPRAŠANJA GLEDE FUEV

Z velikim interesom berem poročila o delovanju organizacije FUEV-a. V zadnjem času se širijo vesti, da se skušajo gotove organizacije vrniti v FUEV in da skuhajo svojo juhu. Kako pa to? V FUEV so organizirane vse manjšinske skupine, ki živijo kot etnične grupe v zvezi druge države. Sedaj pa se prizadevajo tudi druge skupine za sprejem v FUEV, med njimi nekateri volksdajčerji. Boljše rečeno, ne navadni pripadniki, marveč njihovi zagovorniki širom Nemčije in Avstrije. Pa, vprašamo se, ali so upravičene takšne zahteve? Ko je razpadla Avstro-Ogrska monarhija, so bile izolirane narodne grupe nemške pripadnosti in ne „Dajčbemi“ niti jugoslovanski Švabi se niso mogli sprijazniti s tem, da so od leta 1918 včlenjeni v sestav druge države in da niso mogli več igrati vodilne vloge. Vedno so hoteli domov v rajh, od koder so se priselili njihovi predniki. Rovarjenje in ščuvanje rajhovskih agentov, zlasti Henlein med Dajčbemi, vse to jih je napravilo za petokolonaše za nacizem. Še iz časa monarhije vemo, kako so ravnali Dajčbemi z Čehi, in tudi v tretjem rajhu je bila načrtovana izselitev Čehov v Ukra-

(Dalje na 4. strani)

Jožefu Gabruču v slovo

Pečniško pokopališče je bilo premajhno za množico prijateljev in znancev duhovnika Jožefa Gabruča ob njegovem pogrebu v sredo, 12. novembra 1975. Že samih duhovnikov iz vseh krajev škofije je bilo okoli sto, ki so prišli po slovo od priljubljenega sobrata. V cerkvi je našel prostora za udeležbo pri pogrebnih maši razen sorodnikov le majhen delček pogrebcev. Le petje pečniškega cerkvenega zbora in

zvon sv. Martina sta naznanjala zunaj čakajočim potek svetega opravila.

Splošna potrnost je ležala na obrazih množice, ko so prinesli krsto iz cerkve k odprtem grobu. Ob tem grobu je pred 31 leti stal Pepo sam v tihi žalosti mladeniča, ki mu je umrla mati in ga siroto zapustila. Pečnikovim v varstvo in oskrbo. Takoj po njenem pogrebu je moral na fronto. Za las je tam ušel smrti. Kadil je poslednjo cigareto kot obsojenec, ko pride nenadno povelje, da se eksekucija naj ne izvrši. Od tistega dne mu smrt ni bila tuja, ampak dobra znanka. Še danes hranim pismo iz tistih časov, v katerem mi je pisal z besedami apostola Pavla: „Če živimo, živimo Gospodu. Če umrjemo, umrjemo Gospodu! Naj živimo ali umrjemo, smo Gospodovi.“ To je bil jasen in odločen obračun z življenjem ob srečanju s smrtjo. Po novi maši leta 1950 je kot svečenik in tolažnik mnogim jemal strah pred smrtjo ter jih pripravil na zadnjo uro. Na grobu je bilo povedano, da so ga pogosto klicali k bolnikom in da je za previdenje bil vsakokrat brez obotavljanja na voljo, pa naj je bila pot dolga in težavna. Tembolj je tragično, da je sam moral umreti nepreviden, čeprav gotovo pripravljen, saj je bil na poti od opravljenih svetih maš v župnijsko pisarno.

Jožef Gabruč je slovel kot neutruden pripovedovalec smešnic in dovtipov, s katerimi je kratkočasil staro in mlado. Bil je znan kot duhovit pridigar in predavatelj. Le ožjemu krogu pa je bilo znano, da je sodobnost in duhovnost svojih govorov črpal iz obširne knjižnice,

ki si jo je bil nabavil v teku let. Knjige mu namreč niso bile le okras police, ampak predmet stalnega zanimanja. Bil je zelo načitan, poznal je staro, klasično literaturo prav tako kot sodobno, moderno. Kot zaveden Slovenec se je posebno zanimal za slovensko književnost. Kot zavzet bibliofil si je kupil vsako dosegljivo pomembno slovensko knjigo ter imel v svoji knjižnici seveda tudi celotne izdaje naših velikih pisateljev in pesnikov. Iz te bogate zakladnice je torej črpal misli in domislice za svoje govorniške nastope. V njej je tudi našel geslo, ki mu je bilo posebno pri srcu: „Za ciljem glej, ne stopaj s poti, naj te pogum ne zapusti!“ Našel je svoj cilj, sebi v rešitev iz mnogih težav in problemov, nam v žalost nad izgubo dobrega in draga prijatelja.

Odslej počivata na pečniškem pokopališču dva pečniška rojak-duhovnika, ki sta si po življenjski usodi zelo sorodna: Rudi Zeichen in Jožef Gabruč. Škoda, da se na pogrebu nihče od govornikov ni spomnil te čudne sorodnosti. Oba sta srečno prestala grozote zadnje vojne: Rudi Zeichen kot politični kaznjenec v kacetu Dachau, Jožef Gabruč kot vojak na vzhodni fronti. Oba sta bila zapisana smrti, a sta ji po srečnem naključju ušla. Oba pa je čakala smrt na cestah domovine: Rudija Zeichna jeseni 1945 v Vrbi, Jožefa Gabruča jeseni 1975 v Labotski dolini. Res čudna so pota božje previdnosti.

Najhujše, kar more človeka zadelo, je splošna pozaba. Udobje, s katerim nam je postlal naš čas, nam da vse prehitro pozabljati tiste, ki so med nami živeli za nas. Tragična smrt prijatelja naj nas spet spomni na dolžnost trajnega hvaležnega spomina!

LKH

Kulturni užitek v Bilčovsu

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu je uprizorilo v nedeljo, 15. novembra 1975, pri Miklavžu dramo „Jezusovi apostoli“.

Igralci so prikazali situacijo, kot je bila tik po drugi svetovni vojni v Würzburgu, v Nemčiji. Na eni strani množice ljudi v lakoti, brez stanovanja, na drugi strani pa peščica črnoborzijancev, ki izrabljajo to situacijo. Skupina mladih fantov, ki se imenujejo Tajna organizacija Jezusovih apostolov, si je stavila nalogo, da pomaga revnim s tem, da jemlje bogatim, česar imajo ti preveč.

Obisk je bil zelo zadovoljiv; pri obeh predstavah, popoldne in zvečer, je bila dvorana polna.

Na žalost gledalci drame niso jemali vedno resno. Morda je bil vzrok temu starost igralcev. Toda čeprav še otroci ali mladostniki, razen treh odraslih, so predvajali igro jezikovno in igralsko na zelo visokem nivoju, kar je brez dvoma sad truda in znanja režiserja Hanzija Weissa. S tem je spet enkrat dokazal, da mojstrsko obvlada svoj posol.

Izmed igralcev je treba predvsem izreči priznanje Hanziju Gasserju, ki je igral vlogo Petra. S svojim

talentom bo društvu gotovo opora; nadalje Slavku Einspielerju, Rupertu Gasserju, Sigiju Hobelu, Lijpu Ogrisu in predvsem Tomiju Ogrisu. Gerhard Kropiunig, ki je zelo dober igravec, pa bi moral bolj paziti, da iz drame ne naredi komedijo.

Popolnoma upravičeno bodo torej Bilčovščani s to igro gostovali tudi še drugje.

NEKVALIFICIRANI IZPADI KANCLERJA

(Nadaljevanje z 2. strani)

pozdravil novinarja s sledečim odgovorom na prvo vprašanje: „Sagen Sie einmal, Herr Redakteur, kommen Sie zu mir und wollen Sie vom Bundeskanzler der Republik Auskünfte haben oder wollen Sie mit mir ein Verhör machen? Wenn Sie mit mir ein Verhör machen wollen, dann streiche ich gleich alles.“ — To je bil odgovor na vprašanje, kaj razume Kreisky pod besedo „mafija“ v zvezi z Wiesenthalom. Kreisky pa je v tem stilu še nadaljeval: „Das ist eine unerhörte Frechheit, ich schmeiße Sie am liebsten gleich hinaus... Die Juden nehmen sich so furchtbar viel mir gegenüber heraus... ich bin nicht dazu da, vor der jüdischen, der israelischen Öffentlichkeit mich

Borovlje: proračun razširjen

Boroveljski občinski svet, ki je zasedal prejšnjo sredo, je soglasno sklenil — letos že drugo — razširitev rednega in izrednega proračuna, skupno za dobrih 2,5 milijonov šilingov.

Redni proračun seveda bremenijo izdatki za novi občinski in kulturni dom, kateremu se sicer marsikateri občan zaradi nenavadne zunanosti dokaj čudi.

Letošnje poplave so povzročile precejšnjo škodo, za odpravo le-te pa mora občina najeti večjo posojilo. Dodatna sredstva bodo dodeljena posebno še vzdrževanju, oziroma izgradnji cest, vodovodnih naprav in tudi pokopališč. V določenem obsegu prispevajo tudi višji stroški notranje občinske uprave k razširitvi proračuna.

Poleg tega vprašanja so bile na dnevnem redu razne spremembe občinskega prostorskega in zaziidnega načrta ter poimenovanje cest.

Župan dir. Woschitz je v svojem poročilu izrecno kritiziral slabo zanimanje mladih občanov za t. i. Jungbürgerfeiern. Če se takih prireditvev ne udeležuje niti polovica povabljenih in če sploh manjka smisel za aktivno sodelovanje, je to pač zgovoren dokaz, da mladi občani takih prireditvev ne želijo preveč, ali da se ne strinjajo z načinom izvedbe. Občini bi moralo to biti povod za ponoven premislek, saj gre za skupnost in denar občanov.

Med občinskimi odborniki je bil tokrat tudi Feliks Wieser iz Slovenjega Plajberka. Po Poganičevi odpovedi mandatu je Wieser prevzel odborniško mesto in hkrati postal vodja frakcije „Volilna skupnost Borovlje“.

-kl-

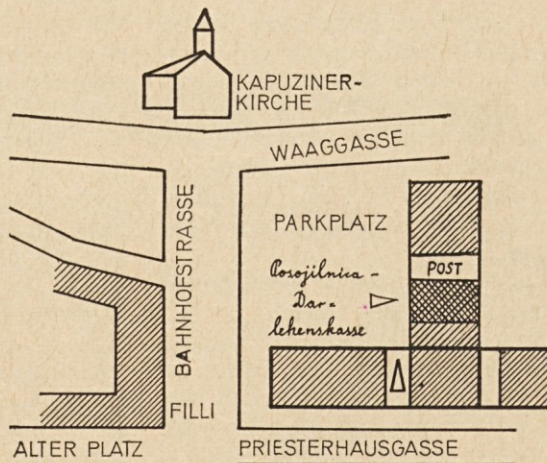
wie ein Angeklagter zu verantworten.“

Take izjave seveda zbujaajo vedno večje začudenje. Tako zadržanje je nevredno šefa avstrijske zvezne vlade, se vedno pogosteje sliši. Že se prvi sprašujejo, ali bo zvezni kancler, ki na stolu vladnega šefa neprimerno divje maha okoli sebe, pri tem izgubil ravnotežje in padel? Günther Lehofer je zapisal v „Kleine Zeitung“: „Auf diese Art sollten österreichische Bundeskanzler aber nicht scheitern.“

Posojilnica Celovec v novih prostorih

SPOROČILO

Posojilnica Celovec, ki je imela doslej svoj poslovni lokal pri „Bierjoklu“, sporoča, da se je 29. 10. 1975 preselila v nove poslovne prostore v Celovcu, Bahnhofstraße 1, vhod Priesterhausgasse (glej skico!). Ko se zahvaljujemo vsem našim članom, vlagateljem in poslovnim prijateljem za dosedanje zaupanje, izražamo prošnjo, da bi nam ostali zvesti tudi še v bodoče v naših novih prostorih.

Za Posojilnico Celovec:
R. Vouk

predsednik upravnega odbora

Frühzeitige Weihnachtseinkäufe
sichern größte Auswahl, beste Beratung
und angenehme Atmosphäre

PIREDITVE

„MIKLAVŽ PRIHAJA“ mladinska opereta

Nastopa: Farna igralska skupina v Kotmari vasi
Kraj: farna dvorana Kotmara vas
Čas: nedelja, 30. novembra, ob 15. in 19.30.

LJUBEZENSKA ZMEŠNJAVA veseloigra v treh dejanjih

Prireditelj: SPD Borovlje
Kraj: dvorana pri Cingelcu na Trati
Čas: nedelja, 7. decembra, ob 14.30.

KONCERT

Gostuje: mladinski zbor „Blaž Arnič“ iz Jesenic
Prireditelj: SPD „Bilka“ Bilčovs
Kraj: gostilna pri Miklavžu
Čas: sobota, 22. novembra, ob 19.30.

JEZUSOVI APOSTOLI drama L. Franka

Prireditelj: SPD „Edinost“
Kraj: Pliberk, gostilna Schwarzl
Čas: nedelja, 30. novembra, ob 14. uri.
Gostuje: SPD „Bilka“ Bilčovs

JEZUSOVI APOSTOLI drama L. Franka

Prireditelj: SPD „Srce“
Dobrla vas
Kraj: kulturni dom Dobrla vas
Čas: nedelja, 30. novembra, ob 19.30
Gostuje: SPD „Bilka“ Bilčovs.

KULTURNA PRIREDITEV

Prireja: SPD „Zarja“
Železna Kapla
Gostuje: Prosvetno društvo „France Prešeren“ iz Vojnika
Kraj: farna dvorana Železna Kapla
Čas: nedelja, 23. 11. 1975, ob 11. uri.

Od sobote, 22. novembra, ob 15. uri, do nedelje, 23. novembra, ob 17. uri

SEMINAR O OSNOVAH ORGANIZIRANJA IN ORGANIZACIJ

Referenta: inž. Blaž Singer
Karel Smolle
Prireditelj: Krščanska kulturna zveza

ODPRTA VPRAŠANJA...

(Nadaljevanje s 3. strani)

jino. No, zmaga zaveznikov jim je prekrizala takšne račune. Potem so bile izpolnjene njihove želje, spravljene so bili domov v rajh, vendar v nezaželenih okoliščinah. Sedaj pa živijo kot Nemci v Nemčiji in tudi pri nas, nekateri v dobrih pozicijah. Nekateri njihovi zastopniki menijo, da je pravica na domovino dediščina za potomce, četudi niso rojeni v stari domovini. S tem se motijo. Če so Nemci, potem živijo v lastni državi med matičnim narodom in nikjer niso manjšina v smislu besede. Zakaj pa se trudijo za sprejem v FUEV?

Observer

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Kova Küchen

- direktna prodaja k cenam proizvodnje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI:
PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schlefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

Štedilnike za centralno kurjavo vam nudi

Jožef Pernè

KLANČE
9132 Gallizien — Galicija

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

Hočem živeti

Sčiti me in mojo mater pred zakonom, ki dovoljuje splav v določenem roku.

Ta zakon razvrednoti življenje. Žene ne osvobaja, temveč jo še bolj izpostavlja pritisku ljudi in razmeram, ki so otrokom sovražne. Prekinitev nosečnosti je prekinitev življenja; usmrtitev človeka, ki ima pravico živeti.

Podpiši ljudsko zahtevo v zaščito človeškega življenja

med 24. novembrom in 1. decembrom 1975

Kako je s slovenščino in hrvaščino v italijanskih šolah?

Samo na eni italijanski javni šoli, in to na petletni trgovski strokovni šoli v Gorici, je dijakom dano na izbiro, da se med tujimi jeziki (nemščino, angleščino in francoščino) lahko odločijo za srbohrvaščino. (To pravico imajo tudi dijaki slovenske trgovske strokovne šole v Gorici).

Sicer se nobeden teh dveh jezikov sosedne Jugoslavije ne poučuje v italijanskih javnih šolah. (Izjemo dela še filološka fakulteta v Vidmu.) Formalno je tudi dijakom italijanske trgovske šole v Trstu priznana pravica do izbire srbohrvaščine kot tujega jezika, vendar se iz najrazličnejših razlogov, tako n. pr. da ni na voljo šolnikov, ne uresničuje. Prav tako obstaja samo teoretično možnost, da se italijanski dijak uči slovenščine na trgovski akademiji Carli v Trstu.

Druge pobude za učenje slovenščine oziroma srbohrvaščine so samo v okviru prostih tečajev oziroma večernih šol. Tako prireja Konzorcij za strokovni pouk pod pokroviteljstvom trgovinske zbornice v Trstu tečaj slovenskega jezika za Italijane v Trstu, ki mnogo obeta.

Na ljudski univerzi v Trstu sta tečaja slovenščine in srbohrvaščine. Za oba tečaja se je prijavilo toliko Italijanov, da sta na njih v prvem razredu paralelki, v katerih je v vsaki po okoli 30 slušateljev.

Tudi KASTA, združenje absolutov trgovske akademije v Trstu, je organiziralo tečaj srbohrvaščine, ki pa je namenjen predvsem Slovencem.

Zanimanje za učenje slovenskega in srbohrvatskega jezika raste. Poslovni in prometni stiki z Jugoslavijo in seveda tudi dotok jugoslovanskih kupcev na drobno ta razvoj pospešujejo. Če se je letos v prvem razredu na ljudski univerzi za slovenščino in srbohrvaščino prijavilo okoli 120 ljudi (60 za slovenski in 60 za hrvaški jezik), je pač znamenje, da se živo čuti potreba po znanju slovenskega oziroma srbohrvatskega jezika. Dodati je treba, da ti tečaji niso brezplačni.

LEV DETELA:

(12. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

UMETNIŠKI SVET VALENTINA POLANŠKA

Leta 1971 je koroški slovenski pesnik VALENTIN POLANŠEK izdal svojo drugo pesniško zbirko. Zbirka ima kratek, jednat naslov, imenuje se KARANTANSKE.

Že v prvi zbirki pesmi „GRAPE IN SONCE“ iz leta 1963 je Polanšek zakoličil nekaj temeljnih lastnosti svojega pesniškega pisanja. Zbirko je razdelil na štiri dele. V prvem delu je zbral ljubezenske pesmi, ki so več ali manj preproste in nezahtevne. Nekatere so v svoji naivnosti blizu proste in nezahtevne. Nekatere so v svoji naivnosti blizu poeziji Milke Hartman, v njih je enostavni čar preprostega. V drugem delu se nizajo preprosto-romantične slike narave z znanimi, vedno veljavimi in uporabljanimi splošnimi pesniškimi izraznimi sredstvi. Polanšek ne uporablja nenavadnih metafor, nenavadnih stavčnih konstrukcij in besednih tvorb. Tretji del kaže narodno-budniško stran Polanškovega pisanja. V zadnjem, četrtem delu je največ IDEJNO-VSEBINSKIH PREMIKOV, ki ustvarjajo nov tip literature. Ta novi tip literature bi mogli imenovati SOCIALNOPOLITIČNA KRITIČNA ANGAŽIRANOST. Pesnik se več ne zadovolji z lirično idiliko in folkloristiko, temveč skuša ne determinirati socialni položaj preprostega koroškega slovenskega človeka in ga pripeljati skozi miselno-osveščevalne zasuke v boljše življenje.

Tudi v naslovu druge pesniške zbirke KARANTANSKE je jasno vidno, da je pesnik nedvomno opredelil svojo poezijo. To, kar piše, so KARANTANSKE, so KOROŠKE pesmi. V naslovu je Polanšek uporabil stari, že kar rahlo

arhaični izraz za koroško zemljo, za koroško deželo. To je izraz, ki tudi označuje slavno, v meglo časa zavito preteklost, to je naslov, ki govori o upu in pogumu.

Naslovu primerno je Gustav Janusch opremil knjižne platnice. Naslov KARANTANSKE blešči v zlati barvi, nad črnim imenom avtorja in nad starim knežjim kamnom.

Prvi ciklus Polanškove nove pesniške zbirke se imenuje SOLZE IN VINO.

Pesnik je v teh pesmih skušal plastično predstaviti osnovno življenje koroškega človeka, njegovo čustvovanje, njegove solze in upe. Prva pesem tega ciklusa ima naslov: VEDNO ZNOVA UPANJE TLI. In res je Polanšek kljub trpkim solzam skušal v pesmih podati tudi upanje, upanje za sebe osebno, za svoje sorojake, za koroško deželo.

Naslov prvega ciklusa SOLZE IN VINO vsebuje nekaj staro arhaičnega. Vino spremlja človeški rod od starih časov semkaj, ob vinu človek joka in se veseli. Vino je nedvomno nekaj OSNOVNEGA v človekovem bivanju, tisto mamilo namreč, v katerem misleči, trpeči človek „vtopi vse skrbi, v potrlih srcih up budi,“ kot je rekel Prešeren.

Vino predstavlja VESELJE, RADOST, TOLAŽBO, POMIRJENJE, vino obriše solze, otopi, pogasi bolečine. Vino prinese v razbolelo dušo nove upe. A ne vedno! Tudi iz vina se morejo roditi solze, po navadi ne, a vendarle tu in tam. Ne le solze sreče, temveč tudi solze nesreče!

Več kot jasno je torej, da pojma VINO ne moremo opredeliti le kot optimistični, bodrilni pojem, saj je lahko prav tako simbol za nekaj žalostnega, trpkega, nesrečnega. Ker pa je Polanšek prvemu delu naslova tega ciklusa dal ime SOLZE, kar je že itak predvsem simbol za žalost, bolečino in obup, je več kot jasno, da drugi del naslova ciklusa, namreč VINO, želi pomeniti nekaj jasnejšega, bolj svetlega, optimističnega.

Kratki naslov prvega ciklusa pesniške zbirke KARAN-

TANSKE vsebuje poleg osnovnega človeškega simbolizma v sebi še nekaj dinamičnega.

Obe besedi, oba pojma, namreč SOLZE IN VINO, predstavljata dva različna, nasprotujoča si, a vendarle tudi ujemajoča se pojma. Gre za DIALEKTIČNO povezavo med trpkimi solzami in bodrilnim vinom, za povezavo, ki vsebuje nekaj agresivnega, drznega, krepkega. Poleg tega bojevitega v naslovu SOLZE IN VINO pa istočasno v istem naslovu živi tudi nežna, mehka melodija, skorajda idila.

Naslov SOLZE IN VINO je tako nedvomno dvoumen. Na eni strani je dinamičen in bojevit, saj označuje dve nasprotji. Na drugi strani pa je tudi liričen in idiličen, saj kaže na otožno, žalostno in zasanjano razpoloženje, na tihe, trpke solze in na tolažilno vino.

Naslov tega ciklusa, kakršenkoli je že, ne pomeni sam na sebi še prav nič. Svojo prožnost in odpornost, svojo učinkovitost in zmožnost, svojo UTEMELJENOST mora dokazati šele tedaj, ko ga primerjamo s tistim, na česar čelu stoji.

Naslov CIKLUSA je torej nekaj utemeljevalec in utemeljitelj, nekaj zagovornik in dokazovalec tistega, kar pod naslovom sledi, namreč velikega niza pesmi.

Poglejmo torej, kakšne so pesmi v prvem ciklusu Polanškove pesniške zbirke KARANTANSKE, v ciklusu SOLZE IN VINO.

Kot smo že omenili, se prva pesem tega ciklusa imenuje ... VEDNO ZNOVA UPANJE TLI. Rekli smo že, da je Polanšek skušal podati v tej pesmi kljub vsej trpkosti tudi upanje, upanje verjetno ne le za sebe, temveč za širši krog ljudi.

Zanimivo je dejstvo, da ciklus pesmi, ki svoj naslov začneja s SOLZAMI, odpira pesem, ki ni žalostna, trpka, temveč predvsem bodrilna, upanja polna.

(Dalje prihodnjič)

URBAN MAČEK:

(5. nadaljevanje)

Iz mojih spominov

Nekaj o „dov modlitvi“

Če bi danes kakšen mlad človek imel takšno bolezen, za katero se je v prejšnjih časih „dov mudlivo“, in bi tistemu bolniku rekli: Pojdi k temu ali onemu staremu možaju, ali tisti stari materi, da ti „dov pomodli“, potem bo pa spet dobro, bi se ta bolnik gotovo smejal in norce bril iz tega. Naši predniki so se večkrat posluževali tega, da so hodili k „dov modlitvi“ in so tudi zau-pali v to molitev. Pa bo morda kdo mislil, da so bile v teh molitvah koj samo prazne besede ali kakšne čenče. A ne, bilo je več stavkov, ki so se nanašali na božjo in Ma-rijino pomoč in tudi imena raznih svetnikov se imenujejo. — Imam več takih molitev zapisanih. Včasih je bilo več starih ljudi, ki so to znali, in še danes vem za take, ki še niso pozabili tega.

Dobro se še spominjam, ko sem še v šolo hodil, sem šel nekoč z materjo gor v Šmarjeto k Potoč-niku, kjer je bil star mož z imenom Valentin, ki je tudi ljudem „dov modlil“. Sicer ne vem več, kako sem bil bolan, a to še vem, ko je rekel mož moji materi: „O, ta fant ima hudo bolezen.“ Pa niso bili takšni možje in žene samo na de-želi, ki so „dov mudlili“. Tudi v mestu Pliberku je bil tak mož. To je bil Kronvirtov gospod, ki je imel gostilno in sem ga še dobro po-znal. Z mojim dedejem sta bila do-bra znanca. Bil je zelo prijazen člo-vek. Ali ni to nekaj izrednega, da so se še v mestu ljudje posluževali tega, ko so imeli vendar zdravnika blizu. Bil je to dr. Gustav Herbst, ki je bil obče znan kot dober zdrav-nik.

Ko nam je meseca februarja Čr-čejev oče v radiu govoril o Cir-kovčah, je med drugim povedal tu-di to, da je šel iz Cirkovč nekoč neki kmet h Kronvirtovem gospo-du, da mu je „dov modlil“. V prejš-njih časih so se ljudje na deželi zdravili koj doma, kadar so bili bol-ni. Iz različnih rož so si napravili zdravila, ki so bila dostikrat bolj

zdravilna kot pa tablete, ki se zdaj dobijo v lekarnah. Le tedaj, če vsa domača zdravila niso nič pomagala, so se šele spomnili na zdravnika, za katerega je bilo tudi težavno, ker je moral iti peš h kaki gorski hiši, ko še ni bilo prevoznih sred-stev in tudi ne cest. Kakor sem že prej omenil, je bil v Pliberku zdrav-nik dr. Herbst. Bil je dolgo let koj sam, pa gotovo ni imel toliko dela, kot ga imajo zdaj, in četudi so kar trije v mestu, ker so šli ljudje vča-sih k zdravniku, ko je bila nuja.

Sedim v kuhinji pri oknu in gle-dam na vrt. Glej jo, siničko! O, dobro te poznam! Ti si tista, ki vedno stopi »na prste« in z visoko dvignjeno glavicco opreza skozi okno v notranjost kuhinje, če ni kje kakšna nevarnost. Bolj pogum-na je tista, večja, okrogla. Sede na-ravnost v skodelico, izbrska iz nje največjo sončnico in zleti navpič-no v zrak kot helikopter. Tretja čepi na lešniku in čaka, da se kot raketa spusti navzdol.

Gledam hiše, ki z vseh strani oklepajo moj dom. Lepe so, nove, z rdečimi strehami in lepimi pro-čelji in balkoni. Sonce se skriva iz-za njih, planine in nebo. Pred leti ni bilo tako.

V duhu vidim okoli naše hiše pi-sane njive, zelene travnike, rume-no koruzo, vidim soseda, kako gra-bi seno, ki šumi in šušti, da ga sli-šim v kuhinjo. Čudno! Sosed je vedno grabil v lepem. Ne vem, ka-ko je uganil. Kar pomnim, ni niti enkrat deževalo. Še jaz sem se rav-nala po njem. Kadar je on kosil, sem imela »veliko žehto« in vedno sem na vrtu lepo sušila. O, kako je perilo lepo dišalo po soncu, zra-ku, senu, in ne kot danes po sajah. Čez ograjo sva se vedno veselo po-zdravila:

»Danes bo pa spet lepo, ko ko-site, a ne?« sem rekla. »Seveda bo!« je pribil sosed. In je bilo res lepo! Glej, no! Kakšen pes se pa tam

Danes je vse drugače, ko so ljudje zavarovani pri bolniški bla-gajni in gre marsikdo k zdravniku, če je le malo bolan. To lahko vidi-mo skoraj pri vseh zdravnikih, ko-liko ljudi čaka tam, da pridejo na vrsto. Med temi je seveda bolj ma-lo moških in je koj več žensk, ki pa so nekatere bolj občutljive, da če pri njih zadaj ventil ne deluje prav in ne da nobenega glasu od sebe, pa morajo že k zdravniku. Včasih so pa naše stare matere ob takem primeru zmerom rekle takole: „Se ti je pa že gotovo sa-pa zaprva, pa ti bom skuhava te in te rože, pa bo spet dobro.“ Matere so imele nabranih več vrst rož za različne bolezni, ki so jih shranje-vali v kakšni omari. (Dalje prih.)

Ne bo jih več . . .

motovili okoli naše ograje? Pa ni to moj Bobi? Seveda je! Pa kako je prišel na cesto, saj so vrtna vra-ta zaprta! Kako? Dobro vem, kako! Z močnimi tacami pogrebe po stari in trhlji mreži in že je tu luknjica, vanjo vtakne svoj dolgi gobček in že je tu luknja, skozi katero vleče svoje dolgo in mišičasto telo — pa je zunaj. Vedno znova se čudim, kako je močan, pa je videti tako majhen in nebogljjen. Zaman se jezim: ograja je polna lukenj kot ementalški sir.

Zazrem se v jablano pred oknom. Na veji se ziblje golob ali sraka. Ne vem, a nekaj sivega je. Moja dobra, stara jablana! Tudi njej so dnevi šteti. Nova cesta jo bo ubila. Vsako leto je polna jabolk, da se veje šibijo. In ti, moj lepi lešnik! V tridesetih letih si prerastel iz skromnega grma v košato drevo. Koliko dobrih potic si mi dal in koliko tvojih plodov je ogledal moj polh, pa jih ni zmanjkalo. Na pomlad ne bom več poslušala bren-čanja čebelic, nič več ne bodo v tvoji krošnji gnezдили ptički. Tudi ti boš padel pod sekiro, tako kot rumeno ringlo, sliva, hruška. Pa kaj tarnam! Saj niste osamljeni. Koliko njiv, travnikov, gozdov in dreves izgine z zemeljske površine, da napravijo mesto mrzlemu be-tonu. Zadušil bo toplo zemljo in nas skupaj z njo!

M. B.

Revmatizem

Da se revmatizma nalezesh, ni težka stvar. Toda iznebiti se ga, je težavno. To ve povedati tisti, ki je imel že do-volj opravka z njim. Podoben primer je doživel Sršenov Luka. Bil je v av-strijski vojski. Tam se je nalezal po-šteno tudi revmatizma v desno nogo. Vsako leto je bilo huje, posebno po-zimi. Če je tožil pred ženo, da ga hudo boli, mu je odgovorila: „Kar potrpi, bo že boljši!“

Dokler je mogel delati, se ni mnogo brigala zanj. Ko je pa neko zimo čisto obležal, jo je začelo skrbeti. Začela ga je siliti k zdravniku, a bilo je zaman. Dejal je, da sploh ne gre, ker ne bo nič boljši.

„Samo tiste solde bo vzel, da bomo potem še neslano jedli,“ je zabrundal med zobmi. Glede tega jo je vedno bolj skrbelo. Tožila je pred sosedi, da

ne more več prenašati. Nekega dne ji je ena soseda povedala za zdravilo in ji rekla, da bo zanesljivo pomagalo, če bo tako storila, kakor ji bo ona naro-čila.

„Veš, naredi kopel za Luko. Naredila boš takole: na kozolcu imaš osipek od sena — tam se osujejo vse rože s trav-nikov. To deni v velik lonec, vsaj do polovice. Nato nalij čez vodo. To naj prevre, nato hitro zlij v škaf. Nanj de-ni desko in nanjo naj sede Luka. Hitro ga pokrij, da bo šla vsa sopara vanj in da se bo dobro prepotil. Ko bo čisto moker, ga hitro preobleci in naj gre v posteljo. Nekajkrat mu naredi tako, pa bo zdrav.“

Žena je takoj povedala možu, kaj ji je svetovala soseda. Luka je bil zado-

voljen, kajti v domača zdravila je še zmeraj zaupal. Prosil je ženo, naj še tisti dan poskusi s kopeljo. Žena je ti-sto popoldne hitela, proti večeru je šla še po sosedo, da bi ji pomagala. Takoj sta se lotili dela. Luki je najprej napravila večerjo. Med tem časom je bilo vse pripravljeno. Skoro poln škaf vrele kopelne brozge sta hitro posta-vili na peč v kot, dvignili Luko in ga skoraj nesli na peč, čeprav je bil zelo neroden. Hitro sta ga pokrili z odeja-mi, da bi šla vsa sopara vanj. Le nos in usta so bila prosta. Naročili sta mu, naj sedi čisto pri miru, da se bo čim-prej prepotil. Ko bo čisto moker, naj pa pokliče, da ga bosta preoblekli in dali v posteljo. Šli sta v kuhinjo. Ko-maj je minilo nekaj minut, je Luka na vse pretege vpil na pomoč. „Pomaga-j-te!“ je kričal in sedel v vročem kropu v škafu. Hitro sta ga potegnili ven, toda Luka je zaradi hudih opeklin kar tulil.

„Kaj si pa delal, da si jo namočil notri?“ ga je vprašala žena.

„Ojej, hotel sem se nekje malo po-praskati, pa se mi je deska spodmak-nila.“

Z vso težavo sta ga spravili v poste-ljo.

„Požrle ste me, babe. Sedaj pa še ležati ne bom mogel na hrbtu, ker me tako boli ta zadnja.“

Precěj časa je minilo, da si je po-zdravil hude opekline, a hkrati mu je minil tudi revmatizem.

A. R.

Neslišno

Neslišno naletava sneg. Tiho in skrivnostno je pobelil breg in skrite steze.

Zjutraj, ko sem se zbudila, sem planila k oknu in jokala. Le zakaj mi beli sneg zabrisal je stezo?

Neslišno so kapljale solze z lic. Zdramila sem se šele spomladi, ko sem začula vedre klice lastovic.

L. V.

JACK LONDON:

37

TRI SRCA

„Morda hočeš še gledati?“ je vprašala carica ironično. „Pokazala sem ti samo tvoje rojstvo. Poglej še enkrat in videl boš svojo smrt.“

Toda Torresa je prizor v zlatem kelihu tako pretresel, da je ves prestrašen odskočil.

„Oprosti, prelepa carica!“ je zajecjljal. „Dovoli mi oditi. Pozabi, kar je bilo, kakor bom skušal tudi jaz pozabiti za vse svoje življenje, da sem lagal.“

„Vse je končano,“ je dejala in zamahnila z roko proti kelihu. „A pozabiti ne morem. To mi ostane vse žive dni v spominu. Tudi tebe, o človek, ki si po letih tako mlad in po čeladi tako star — da, tudi tebe sem pogosto videla v Ogledalu Sveta. Zelo nezadovoljna sem bila s teboj, ko sem videla, kakšne neumnosti uganjaš. A takrat še nisi nosil te čelade.“

Nasmehnila se je v svoji čudoviti modrosti. „Da, spomi-njam se, da sem večkrat videla tudi podzemlje, kjer stoji dolge vrste davno umrlih iskalcev zaklada ter za vse večne čase čuvajo skrivnost tuje rase in tuje vere. Spominjam se, da sem med temi mrtvimi čuvarji videla enega, ki je imel na glavi tvojo starinsko čelado... Mar naj nadalju-jem?“

„Ne, ne!“ je zaklical Torres.

Sklonila je glavo in mu namignila, naj se vrne na svoje mesto. Nato se je ozrla na Francisa in ga povabila k sebi. Vstala je, kakor da ga hoče pozdraviti, potem je pa po-pleknila, kakor da ji je neprijetno gledati ga od zgoraj doli. Pogledala mu je naravnost v oči in mu ponudila roko. Francis je nekaj časa okleval, potem jo je prijel za roko

in ni vedel, kaj naj počne. Menda je prebrala njegove misli, zakaj spregovorila je:

„Le stori, kar misliš. Še nikoli ni nihče storil tega z mojo roko. To sem videla samo v sanjah in vizijah, ki mi jih je kazalo Ogledalo Sveta.“

In Francis se je sklonil ter ji poljubil roko. In ker ni umaknila svoje roke, jo je še vedno držal ter čutil med svojimi prsti, kako drhte njeni tenki, nežni prsti. Tako sta stala molče, Francis v zadregi, carica pa vsa srečna, med-tem ko je po Leonciinem srcu divjala ljubosumnost. Na-posled je Henry po angleško vzkliknil:

„Poljubi ji še enkrat roko, Francis! Carici to zelo uga-ja.“

Svečenik sonca je srdito zarenčal, naj drži jezik za zobmi, toda carica, ki je v otroški zadregi umaknila roko, je znova segla Francisu v roko ter se obrnila k Henryju rekoč:

„Nikar ne misli, da ne razumem tvojega jezika. In ven-dar me kot ženske, ki še nikoli ni imela opraviti z moškim, ni sram priznati, da mi je zelo prijetno, če mi on poljublja roko. To je prvi poljub, ki sem ga bila kdaj deležna, Francis — zakaj tako te kliče tvoj prijatelj — izpolni njegovo po-velje. Ugaja mi, da, zelo mi ugaja. Poljubi mi še enkrat roko.“

Francis je ubogal in stal kakor začaran. Držal jo je za roko, ona mu je pa gledala v oči, kakor da je samo on tu in da vidi resnične sanje. Naenkrat je vstala, umaknila roko ter velela Francisu, naj se vrne na svoje mesto. Nato se je obrnila k svečeniku sonca:

„Že dobro, dragi svečenik,“ je dejala in zopet je zvenel njen glas osorno. „Vem, zakaj si pripeljal ujetnike k meni. Vendar pa želim, da mi pojasniš vzrok.“

„O, Ti, ki sanjaš, mar ne bomo ubili teh tujcev, tako, kakor smo ubili vse, ki so prišli v našo dolino? Ljudstvo je ogorčeno in dvomi o pravičnosti moje sodbe. Zato zahteva, da jim sodiš ti.“

„A ti bi jih ubil.“

„Da, tak je moj sklep. Povej še ti svoje mnenje, da si ne bova nasprotovala.“

Še enkrat je pogledala vse ujetnike po vrsti. Pri po-gledu na Torresa se ji je poznalo na obrazu samo pomi-lovanje. Pri pogledu na Leoncio so se ji obrvi namrščile. Pri pogledu na Henryja je oklevala. Francisa je gledala celo minuto, ne da bi trenila z očesom. In Leoncie je v nepopisni jezi opazila, da se je caričin obraz zjasnil in da gleda Francisa tako, kakor bi mu hotela zdaj zdaj pasti okrog vratu.

„Je kdo od vas oženjen? — Ne,“ je odvrnila sama, „saj vem, da ni nihče oženjen.“

Naglo se je obrnila k Leoncii.

„Mar je lepo,“ je vprašala, „če ima ženska dva moža?“

Henry in Francis se nista mogla premagati, da bi se ne nasmejala temu nepričakovanemu in naivnemu vpra-šanju. Leoncii se pa vprašanje ni zdelo smešno, niti naiv-no. In znova je od jeze zardela. Čutila je, da ima pred seboj žensko, s katero se bo morala boriti kot s samico.

„Ne, to ni lepo,“ je odgovorila Leoncie z jasnim in zvenečim glasom.

„Zelo čudno,“ je dejala carica, kakor da izgovarja svo-je misli. „Da, zelo čudno se mi zdi vse to. Če je na tem svetu toliko moških, kolikor žensk, potem ne more biti pravično, da ima ena ženska dva moža, zakaj v tem pri-meru ostanejo nekatere brez moža.“

Znova je vrgla v zlati kelih ščepec praška. In zopet se je dvignil iz keliha oblak dima ter izginil.

„Ogledalo Sveta mi pove, dragi svečenik, kakšna usoda naj zadene naše junake.“

Komaj se je pa nagnila nad kelih, ji je šinila v glavo nova misel. Zamahnila je z roko in povabila vse h kelihu.

„Vsi pogledimo vanj,“ je dejala. „Ne morem vam ob-ljubiti, da bomo vsi videli enake prizore. Sicer me pa tudi ne zanima, kaj boste videli. Vsak naj pogleda v kelih in izve, kaj mu kaže Ogledalo Sveta. Tudi ti, svečenik, mo-raš pogledati.“

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 23. novembra: 07.05—07.35 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 24. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik. — Za našo vas.

TOREK, 25. novembra: 09.30—10.00 Domače pesmi in viže. — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik. — Sport. — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 26. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik. — Popevke. — Iz koroške literarne delavnice: Helmut Scharf, pesnik ponotranjene ljubezni in tihe prisrčnosti. (Ob 60. rojstnem dnevu).

ČETRTEK, 27. novembra: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik. — Družinski magazin.

PETEK, 28. novembra: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik. — Koroški bukovnik Andrej Šuster-Drabosnjak in njegova dela. (Nadaljevanje slavnostnega govora dr. P. Zablatnika na kulturni prireditvi SPD „Drabosnjak“ 9. novembra v Vrbi). — Kar po domače.

SOBOTA, 29. novembra: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 23. novembra: 17.00 Živalski leksikon — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Glasba v sliki — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Christoffel von Grimmelshausen — 21.55 Jour fixe — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 24. novembra: 9.30 19. stoletje (7) — 10.00 TV v šoli: Francoščina — 10.30 Smrti sovražniki — 18.00 Raji živali — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport — 20.50 Ceste San Francisa: Smrtno zlato — 21.40 Glasbena poročila — 21.45 75-letnica Ernsta Krenka; teden sodobne avstrijske glasbe — 22.10 Poročila.

TOREK, 25. novembra: 9.30 Avstrijski iznajditelji: Kristijan Doppler — 10.00 TV v šoli: Materija in prostor (11) — 10.30 Zadnji pešec — 18.00 Stolp stare matere — 18.25 MI — 18.50 ORF da-

nes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Beri z nami — 20.15 Kaj sem? — 21.05 Leopold (1963), Luchino Visconti — 23.40 Poročila.

SREDA, 26. novembra: 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 TV v šoli: Nepoznano sosodstvo — 10.30 Agenti prosijo — 17.00 Deževni dan — 17.30 Calimero — 18.00 Vsi moji dragi: Profesor ima probleme — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Teleobjektiv — 21.00 Svet knjige — Waltonsovi — 20.15 Poročila.

ČETRTEK, 27. novembra: 9.30 Organizacija obrata (13) — 10.00 TV v šoli: Obraz stoletij (7) — 10.30 Lovite lisico; sleparska komedija — 18.00 Farma Follyfoot: Bivanje nepoznano — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Christoffel von Grimmelshausen — 21.40 Filmski študio: Umor Heydricha 1942 v Pragi — 23.50 Poročila.

PETEK, 28. novembra: 9.30 Umetniške tehnike (13) — 10.00 TV v šoli: Gost pri Johannu Nepomuku Davidu — 10.30 Življenje z Uwo; problemi mladega študentovskega zakona — 18.00 Jetsonsovi — 18.25 MI — 18.45 Konferenca predsednikov kmetijskih zbornic — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 21.20 Nekateri si želijo vroče — 23.15 Poročila.

SOBOTA, 29. novembra: 15.30 Koncertna ura — 17.00 Stavbišče — 17.30 Lassie — 18.00 Heinz Conrads — 18.25 Kuhinja v televiziji — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Zabavni večer — 21.50 Panoptikum — 22.10 Vprašanja kristjana — 22.15 Smrtna ločitev — 23.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

2. PROGRAM

NEDELJA, 23. novembra: 16.35 Zadnji pešec — 18.00 Howdy — 18.30 Nočno zatočišče — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Svidenje za eno noč.

PONEDELJEK, 24. novembra: 17.55 Materija in prostor (11) — 18.25 Angleščina — 19.00 Blaise, čevljar krpač, opera M. J. Jeaina — 20.00 Waltonsovi — 20.50 Helmut Qualtinger bere: Hitlerjev: Mein Kampf — 22.25 Šport.

TOREK, 25. novembra: 17.55 Kmetijstvo danes (13) — 18.25 Angleščina — 19.00 Umetnost med bogovi in kralji —

20.00 Pesmi in plesi največje dežele Evrope: Tri ure iz Kišineva — 20.15 Življenjepis zvezde — 21.40 Šport.

SREDA, 26. novembra: 17.55 Organizacija obrata (13) — 18.25 Francoščina — 19.00 Otroci se lahko učijo smučanja, smučarski kurz — 19.30 Alpe — most Evrope — 20.00 Srečanje kilerjev — 22.05 Šport.

ČETRTEK, 27. novembra: 17.55 Umetniške tehnike (13) — 18.25 Ruščina — 19.00 Iz Rima v Bizanc — 19.30 Nairobi — 20.00 Življenje z Uvejem — 22.15 Šport.

PETEK, 28. novembra: 17.55 19. stoletje (8): Vojaščina — 18.25 Nemščina — 19.00 OB. 2. Sever — 19.45 Umetnost v francoskih muzejih — 20.00 Vesoljska ladja Enterprise: Duh išče telo — 20.45 Imaka v grenlandskem ledu — 21.55 Šport — 22.00 Vodja.

SOBOTA, 29. novembra: 16.35 Razlog ločitve, družabna komedija — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Napihnjeni — 19.45 Dva gospoda: Laurel in Hardy — 20.00 Galerija — 20.15 Dolarska princesinja — 22.10 Glej, kako lepo...

TV Ljubljana

NEDELJA, 23. novembra: 9.00 Poročila — 9.05 R. Bratny: Kolumbovci — TV nanizanka — 10.10 Otroška matineja — 11.15 Kmetijska oddaja — 12.00 Poročila — 17.00 Košarka: Borac — Železničar — 18.20 Pionirji letalstva — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 M. Kerstner: Gruntovčani — 21.05 Karavana: Kozara — 21.40 Šport — 22.15 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 24. novembra: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.15 Millne: Medvedek Pu — konec — 17.35 Čarobna žoga — risanka — 18.05 Naši zbori — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 F. Benedetič — M. Košuta: Rižarna — drama — 21.45 Kulturne diagonale — 22.15 TV dnevnik.

TOREK, 25. novembra: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.35 Otroci in ptički pozimi — 17.45 T. Pavček: Čenčarija — 18.10 Znameniti živalski vrtni — 18.45 Ne prezrite: Spomenik: Dražgoški bitki — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Aktualna oddaja — 21.05 A. Strindberg: Prebivalci Hemsoa — 22.35 TV dnevnik.

SREDA, 26. novembra: 8.10 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — 16.35 Prenos nogometne tekme — 17.20 Klovn Ferdinand in zima — 18.05 Mladi za mlade — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 21.00 Film tedna: Ptiči in ptički — 22.35 TV dnevnik.

„Mladi rod“ nas je razveselil

Pred kratkim je Konzorcij učiteljev na dvojezičnih šolah Koroške na svetlo dal novo, dvojno številko 3 in 4 za november in december, list „Mladi rod“ za naše slovenske šolarje. Že v prejšnji številki „nt“ smo zabeležili, da je z letošnjim šolskim letom „Mladi rod“ stopil v srebrni jubilej svojega obstoja. To je že lepa doba za slovensko šolsko publikacijo, ki si je po začetnih težavah tako vpeljala in dobila tak ugled med našim narodom, da bi danes, ko nam je tako prirastel k srcu, ne mogli biti več brez njega. Da pa je mogel doseči srebrni jubilej, gre zasluga peščici slovenskih učiteljev-idealstov.

Že prva in zadnja stran pritegneta mladega bralca, kajti obe krasi slika Cerkev in pokopališče v Št. Jakobu v Rožu (fotografija Hanzija Weissa).

Tokrat je list spet prav pester. In ravno pestrost je odlika „Mladega roda“, ki ga naša mladina tako rada jemlje v roke.

Vsebinsko začenja listič na prvi strani z dvema pesmicama, ki sta kot nalašč prirojeni mesecu novembru: „Ob maminem grobu“ in „Poslednji list“. Poleg teh dveh je še lepa vrsta drugih prijetnih pesmic, med njimi pesem „Konj in traktor“ naše Milke Hartmannove. Domoznanski sestavki, novice iz narave in zanimivosti so namenjeni razširitvi znanja našim nadobudnim šolarčkom. Menim, da

ČETRTEK, 27. novembra: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.15 Bistrotoki — 18.05 Tretji svetovni mir — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Bitka za ranjence — 21.00 Četrtekovi razgledi — 21.30 Po belih in črnih tipkah — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Goli Evrope.

PETEK, 28. novembra: 10.00 TV v šoli — 17.20 O klavirju — 18.05 Srečanje okteto — 18.40 Atomi — 18.55 Gozdovi — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Revolucija in glasba — 20.40 Komunisti — film — 22.05 TV dnevnik.

so pravljice tisto berilo, ki najbolj pritegnejo mladino, da tako rada prebira „Mladi rod“. Kaj bi bil list brez njih? Prazen in suh. In ravno te dajejo lističu sočnost in življenje. Hercegovska in koroška pripovedka, sibirski in francoski pravljica so pravi biseri pravljničnega sveta.

Zabavi so namenjene zgodbe: „O dečku, ki je plezal na drevesa“, „Osameli mravljinec“, „Boštjan zna peči krompir“, „Stari štedilnik“, „Srečenosci“, „Klobasa in malinov sok“ (Valentin Polanšek), „Prebrisana mati jerebica“.

Pa tudi poljudnoznanstveni sestavki vzbujajo zanimanje vedoželjne mladeže: „Fotografija“ (Tomi Ogris), „V Afriki zgubljen“ (Herman Grm), dr. Anton Feinig pa govori o „Družinskih imenih“.

Za življenje daje napotke Milka Mohar. Irena Zele pa v spisu „Mihec pomaga v kuhinji“, daje namig materam, kako naj bi pritegnile doma svoje otroke k delu. Kako bi okrasili za božič božično drevesce, nas seznanja spis „Zvezde iz slame“.

„Mladi rod“ ne prinaša samo črtic, pesmic, pravljič in podobno, marveč nas v vsaki številki seznaja tudi s tem ali onim slovenskim pesnikom ali pisateljem. Tako objavlja tokrat list kratek življenjepis pisatelja Florjana Lipuša in njegov odlomek iz črtice „Odkritje drevesa“. Zraven tega spoznamo koroško nemško književnico Ingeborg Bachmann in odlomek iz njene črtice „Mladina v nekem avstrijskem mestu“. Koliko lepih in v srce segajočih misli se zrcali v kratkih pisemcih uredništvu šolskega lista, pa najdemo v zaglavju „Bralci pišejo“. Nazadnje ima „Mladi rod“ še nekaj za bistro glave (Mirko Srienč) in božično križanko.

Ker bi bila samo pisana beseda za našo šolsko mladino le predolgočasna, pesmice, pripovedke, spisi in črtice poživljajo tekstu primerne risbice, ki jih je ilustrirala Jelka Reichmann. Prav to pa daje „Mlademu rodu“ tisto privlačnost, ki ga naši otroci in celo odrasli tako radi prelistavajo.

B. L.

Nagnili so se nad kelih in opazili, da je do polovice napolnjen z neko tekočo kovino.

„Moralo bi biti živo srebro, pa vendar ni,“ je zašepetal Henry Francisu. „Še nikoli nisem videl podobne kovine. Zdi se mi, da je močno segreta.“

„Ne, čisto mrzla je,“ se je oglasila carica po špansko. „In vendar je ogenj. Francis, dotakni se z roko keliha.“

Francis je pritisnil dlan na zlati kelih. „Bolj hladno, kakor je zrak v sobi,“ je dejal. „Zdaj pa poglejte!“ je vzkliknila carica in vrgla v kelih še malo praška. „To je ogenj, ki pa ne peče.“

„To je čisto navaden dim od praška, ki kemično zgori,“ je dejal Torres ter segel z roko v žep. Privlekel je iz njega pest tobačnega prahu in drugih drobtin. „To pa ne bo gorelo,“ je izjavil samozvestno in iztegnil roko nad kelih, kakor bi čakal, kdaj ga carica pozove, naj vrže drobtine vanj.

Carica je prikimala z glavo in vsi so videli, kako je Torres vrgel drobtine v tekočo kovino. Tekočini se ni prav nič poznalo, da so padle vanjo drobtine. Kakor bi trenil z očesom so se spremenile v dim in izginile. Niti pepela ni bilo nikjer.

„In vendar je tekočina mrzla,“ je dejal Torres ter potipal kelih.

„Vtakni prst v tekočino,“ mu je velela carica.

„O, ne!“ je dejal Torres ves prestrašen.

„Prav imaš,“ je pritrdila carica. „Če bi vtaknil prst v kelih, bi ti ostali na roki samo štirje prsti.“ Vrgla je v kelih še malo praška. „Zdaj pa naj vsak zagleda to, kar mu je usoda že davno namenila.“

In zgodilo se je tako.

Leoncio je bilo sojeno videti, da jo loči od Francisu. Henry je videl v kelihi caričino poroko s Francisom. Obred je bil tako nenavaden in čuden, da je šele proti koncu spoznal, da vidi poroko. Carica je videla sebe, kako gleda z neke visoke galerije na lep salon, v katerem bi bila spoznala salon dvorca, ki ga je Francisu zapustil oče, če bi ji bile Francisove rodbinske razmere znane. Za-

gledala je tudi Francisu, kako stoji pri nji in jo objema čez pas. Francis je videl samo en prizor, a tudi ta je bil grozen. Zagledal je bled Leonciin obraz. V njenem čelu je tičalo ostro bodalo. In vendar ni videl, da bi tekla iz rane kri. Torres je zagledal prizor, v katerem je takoj spoznal začetek svojega tragičnega konca. Prekrižal se je in odskočil. Bil je izmed vseh edini, ki ni hotel več pogledati v kelih. Svečenik sonca je bil z vizijo svojega skrivnega greha sam. Zagledal je obraz in telo ženske, zaradi katere je prekršil svoje svečeniške zaobljube. Videl je tudi obraz in telo deklice v Velikem domu.

Ko je skrivnostno prerokovanje bodočnosti izginilo in ko so vsi hkrati dvignili glave, se je Leoncie obrnila k carici in srdito zakričala.

„Tvoje ogledalo laže! Ogledalo Sveta laže.“

Francis in Henry sta bila še vedno pod vplivom skrivnostnih prizorov. Ustrašila sta se izbruha Leonciine jeze. Carica se pa ni zmenila za to užaljeno samoljublje. Nasmehnila se je in odgovorila prijazno:

„Moje Ogledalo Sveta ni še nikoli lagalo. Ne vem, kaj si videla, vem pa, da je vse, kar si videla, gola resnica.“

„O, ti zlobna furija! Čarovnica si in vse tvoje besede so laži!“ je vzkliknila Leoncie.

„Obe sva ženski,“ jo je posvarila carica prijazno. „In kot ženski se ne moreva poznati. Naj sodijo moški, ali sem čarovnica, ki laže, ali pa utriplje tudi v mojih prsih ljubeče žensko srce. Dotlej pa bodiva prijateljici. Saj sva obe slabotni ženski.“

Tako, zdaj se pa vrnimo k stvari. Svečenik sonca, izreči razsodbo! Kot svečenik božanstvenega sonca najbolj poznaš starodavne zakone in obrede. Ti veš, kdo sem in kakšne so moje dolžnosti. Tebi je znano, da je pleme izgubljenih duš vedno imelo carico skrivnosti, „Tisto, ki sanja“. Če hočemo, da bodo imeli carico skrivnosti tudi naši potomci, moramo določiti dan poroke. Tako je določila usoda. Čas je prišel. Sanje so mi razodele, da morajo izgubljene duše skrbeti za mlado carico, ki bo sanjala in jim odkrivala tajne sveta. Vse je pripravljeno.

Sanje so mi povedale, kakšna mora biti tvoja razsodba. Razsoditi moraš, da se poročim s tistim tujcem, ki mi je bil namenjen, še preden je bil svet ustvarjen. Čuj torej: Če nobeden teh tujih ne postane moj mož, naj vsi umro in njihova kri naj napolni kelih na oltarju sonca. Če me pa kdo izmed njih poroči, ostanejo vsi pri življenju in njihova usoda bo prepuščena času.“

Svečenik se je ves tresel od jeze. Hotel je ugovarjati, toda carica je energično vzkliknila:

„Molči, svečenik! Samo z mojo pomočjo vladaš v dolini Izgubljenih duš. Samo eno besedo izgovorim pred ljudstvom pa... sicer pa tako veš, kaj bi se zgodilo. Ta smrt bi ne bila lahka.“

Obrnila se je k ujetnikom, rekoč:

„Kdo bi me hotel za ženo?“

Vsi so se v zadregi spogledali in molčali.

„Saj sem ženska,“ je nadaljevala carica, kakor da se norčuje iz njih. „In mar nima moje telo nobene privlačnosti, mar moški ne hrepene po mojih poljubih? Kaj nisem mlada in lepa, kakor druge ženske? Kaj imajo moški tako čuden okus, da me noče nihče objeti in poljubiti na ustnice, kakor mi je Francis poljubil roko?“

Obrnila se je k Leoncii:

„Razsodi ti! Ti si ženska, ki jo moški zelo ljubijo. Mar nisem tudi jaz ženska, kakor si ti, mar zame ni na svetu ljubezni?“

„Tvoje srce bo vedno bolj vneto za moške, kakor za ženske,“ je dejala Leoncie in pomen njenih besed, ki ga moški niso mogli razumeti, je bil carici kot ženski takoj jasen. „Kot ženska,“ je nadaljevala Leoncie, „si čudovito lepa in zapeljiva. Na svetu je mnogo moških, ki bi kar noreli za teboj in ki bi te z navdušenjem objemali. Vendar te pa svarim, o carica, da so na svetu moški, moški in moški.“

Carica se je zamislila. Naenkrat se je obrnila k svečniku, rekoč:

(Dalje prihodnjič)

Razstava Božidarja Jakca - veliko doživetje

CELOVEC. — Minuli petek so v „auli slovenici“ odprli razstavo slovenskega slikarja in grafika Božidarja Jakca. V okviru le-te so se predstavili še pesniki iz Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici ob Krki, ki so popešali kulturni večer.

V imenu Slovenske prosvetne zveze je dr. Mirt Zwitter pozdravil mnogoštevilno občinstvo, ki je popolnoma napolnilo „aulo sloveni-

vanja — bodisi da gre za človeka (in ravno njegovi portreti, pa najsi gre za avtoportrete umetnika samega, ali portrete znanih slovenskih osebnosti: kot primer bi navedli njegova dela: Avtoportret iz leta 1965, Dr. Izidor Cankar, pesnik Oton Župančič in drugi), za krajino (na primer: Tu je bila vojna, Novo mesto v snegu itd.) ali veduto (Čudne rože, Teranova trta in tako naprej).

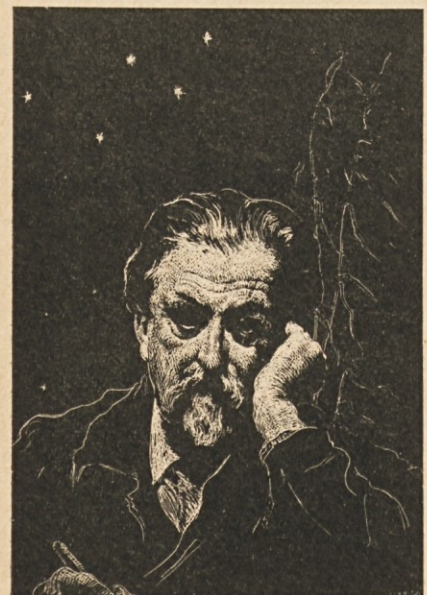
Še in še bi lahko naštevati ustvarjalno moč Božidarja Jakca. Naj nazadnje še povemo, da je kot profesor in rektor ljubljanske Akademije vodnik generacij naših grafikov in oče misli, ki je privedla do slovitega ljubljanskega grafičnega bienala.

K besedi se je oglašil Božidar Jakac osebno. V svojem nagovoru je najprej izrazil veselje nad tem, da je mogel svoje stvaritve predstaviti celovškemu občinstvu, ker

smatra to za potrebno, da sosednji narod spoznava tudi dela slovenskih umetnikov.

V literarnem delu večera, ki je sledil po odprtju retrospektive Božidarja Jakca, je prof. Jože Škufca predstavil dolenjske pesnike: Vladimira Bajca, Jožeta Dularja, Avgusta Gregorčiča, Janeza Kolenca, Lada Smrekarja in Ivana Zorana. Vsak avtor je potem prebral po eno svojih pesmi, nato pa so program izvajali gledališki igralci Miha Baloh, Kristijan Muk in Neža Simčič, ki so izmenoma, ob občuteni klavirski spremljavi prof. Andreja Jarca, recitali po tri do štiri pesmi.

Za izredni kulturni dogodek in globoko doživetje je občinstvo Božidarja Jakca in druge nastopajoče umetnike nagradilo s toplimi aplavzi. B. L.

co“, in s tem dokazalo, da mu je slovenska kultura zares pri srcu. Saj je nekaj edinstvenega, da razstavlja v Celovcu tako slaven slovenski umetnik-likovnik kot je Božidar Jakac, katerega sloves sega daleč preko meja slovenske domovine. Dr. Mirt Zwitter je pozdravil jugoslovanskega konzula Zupančiča, prelata Aleša Zechnerja, oba predsednika slovenskih organizacij na Koroškem in druge.

Nato je dal besedo prof. dr. Lucu Menašesu, ki je najprej predstavil umetnika občinstvu, potem pa je govoril o njegovem ustvarjalnem opusu.

Komaj 19-leten je Božidar Jakac jeseni 1918 razstavljal v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani prvič in to takoj ob koncu velikega svetovnega pomora, ki je s svojim zatonom prinesel tudi v slovenske kraje sicer pozne, a tem močnejše zvoke ekspresionizma. Danes, dobrih 56 let kasneje, praznuje Božidar Jakac doyen slovenske grafične umetnosti, ta romantično nadahnjeno opisovalec slovenske zemlje, 76-letnico bogatega življenja. Umetnostni zgodovinarji ga niso zastonj obdarili s pohvalo, da je upodabljaljoči umetnik, ki je na Slovenskem največ ustvaril. Tako je prof. dr. Luc Menaše med drugim dejal, da je Božidar Jakac najbolj plodovit slovenski likovni umetnik.

Rojen v dolenjskem Novem mestu je Jakac najprej v tokovih ekspresionističnih silnic kasneje našel neko svojo prav lastno pot in ji ostal zvest vse do danes. Pri Jakcu fascinira raznovrstnost umetnostnega zanimanja: radovednost ob motivu in tenkočuten dar opazo-

V spomin Jerebovi materi

12. novembra so na starodavnem gorskem obirskem pokopališču pokopali 71-letno Uršulo Olip, pd. Jerebovo mater. Pokojnica je bila trdoživa gorjanska kmetica, ki se je skupno s svojim možem iz preprostih sosednjih selskih malokmečkih razmer priborila do obsežne Jerebove kmetije na Obirskem, kamor sta z možem Tomažem prišla v medvojnih letih. Uršula je izhajala iz znane Coflove družine v Selah. Z mnogočlansko družino (osem otrok) sta se Uršula in Tomaž ruvala skozi gospodarsko kritična leta tik pred 2. svetovno vojno.

Leto 1943, krvavo leto koroških rodoljubov in antifašistov, je pahnilo tudi Jerebovo družino v grozno nesrečo. Očeta Tomaža so ubili nacistični krvniki v ječi, kajti bil je tudi med na smrt obsojenimi, danes pod imenom „Selske žrtve“ znanimi. Tomaž Olip je bil torej 14., ki jih je hitlerjanski krvnik Freibler obsodil na smrt z obglavljenjem. Mater Uršulo so prav tako pregnali z Jerebove domačije. V letu nasilne smrti svojega moža je porodila v taborišču Aichstädtu najmlajšo hčerko Ano. Tako je hčerka stopila v življenje, ko je njen oče že žrtvoval svoje življenje za svojce in svoj narod. Slava takemu očetu!

Nacistični nasilneži so raztrgali vso Jerebovo družino: hči Pavla je na poti, ko so jo z brati gnali od doma policisti, v temni noči ušla v partizane. Nekaj let po vojni je na posledicah partizanskega napora umrla v Sloveniji. Hči Mici je okusila grenko usodo gestapovskih zaporov in hitlerjanskih taborišč. Trem sinovom je po zamotanih okoliščinah le uspelo uiti nemškimi krempljem in so se kot aktivni partizani udeleževali boja za svobodo svojega trpinčenega naroda.

Pokojna Uršula Olip je bila pri-

ljubljena pri domačinih Obirčanih in sosedih Selanih ter Korčanih. Gojila je vsa poveljna leta stike in poznanstva z bivšimi sojetnicami in sotrpini. Zadnje čase svojega zemeljskega trpljenja je prebivala menjaže v krogu sinove in hčerine družine v Lobniku in nazadnje na Obirskem. Prav posebno pa je treba naglasiti, da je bila Jerebova kmetija med prvimi domačimi družinami, v katerih se je v temnih vojnih letih vžigala upanja luč na rešitev izpod velenemškega suženjstva. Na tej Jerebovi kmetiji je našel koroški prvoborec Žnidarjev Hanza (ki je že leta 1938 pobegnil v Jugoslavijo, ker ni hotel služiti Hitlerjevemu uničevalnemu vojnemu stroju) zatočišče in prve zveze z domačimi narodnjaki. V Jerebovi materi Uršuli in očetu Tomažu je našel Županca Hanza spremljevalca Stane Mrhar prve zavedne, pogumne koroške Slovence. Preko zveze na Jerebovi domačiji je odšel v partizane tudi Tavčmanov Franci, ki je aprila 1943 padel kot komandant Lenart prvega Koroškega bataljona. Jerebova mati je pomagala s hrano, dobro besedo in pogumnimi, tveganimi dejanji.

Čudno spreleti človeka ob tako žalostnem pogrebu, ko med številnimi venci, ki obdajajo krsto ljubljene matere na poslovnem pohodu na domače obirsko pokopališče, najdeš tudi napise, ki niso v materinščini blage pokojnice in njenega pred leti grozovito usmrčenega moža. Slava takim staršem! Slava Jerebovi materi!

ŽUPNIK MURI — UMRL

Dolgoletni župnik na Djekšah Ignacij Muri je 84 let star danes umrl po krajši bolezni v bolnici elizabetink v Celovcu.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

gostuje v ponedeljek, 8. decembra 1975, ob 14.30 v Mestnem gledališču v Celovcu z komedijo Bratka Krefta v treh dejanjih

KRAJNSKI KOMEDIJANTI

Režiser: SLAVKO JAN
Kostumi: MIJA JARČEVA
Scena: MELITA VOLK-ŠTIHOVA

Dramaturg: MOJCA KREFTOVA
Lektor: CITA KOSTEVŠKOVA
Glasba: DEMETRIJ ŽEBRE

Prepričani smo, da vam obiska te predstave res ne bo žal, ker vam bo posredovala izredno prijeten kulturni užitek!

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, voditeljih farne mladine, v pisarni KKZ (tel. 0 42 22 - 84 3 58) in eno uro pred predstavo v Mestnem gledališču v Celovcu.

Vse ljubitelje slovenske odrske umetnosti vabi

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA
V CELOVCU

VOŽNJA V LJUBLJANSKO OPERO

Krščanska kulturna zveza v Celovcu organizira obisk operne predstave Rimski-Korsakov „Božična noč“, ki bo v četrtek, 4. decembra 1975, ob 19.30 v Ljubljanski Operi. Avtopodjetje Sienčnik vozi iz Dobrle vasi ob 16. uri, iz Celovca pa ob 16.30. Prevoz in vstopnina stane 100.— šil. Prijave sprejema Krščanska kulturna zveza v Celovcu, Viktringer Ring 26, (tel. 0 42 22-84 3 58) do ponedeljka, 1. decembra 1975. Ljubitelji operne umetnosti so pri srčno vabljeni!

PROF. HELMUT SCHARF — ŠESTDESETLETNIK

Znani koroški pesnik in kritik prof. Helmut Scharf obhaja te dni svojo šestdesetletnico. Prof. Scharf se v svojih delih vedno zopet zavzema za probleme koroških Slovencev. Številnim čestitkam se pridružujeta tudi NSKS in „nt“.

SELE: PROMETNA NESREČA

Zaradi poledice sta v Selah v nedeljo zjutraj trčila dva avtomobila. Pri tej nesreči sta bila težko ranjena cestar Avguštin Čertov (27) in njegov oče Matevž (52), oba iz Šajde, tako da ju je moral rešilni voz prepeljati v bolnico. Lažje ranjen je bil vozač drugega vozila, kmet Gabrijel Roblek (35) iz Sel.

ČESTITAMO!

- VEČNO ZVESTOBO STA SI
- OBLJUBILA FRANCEJ WRO-
- LICH, DOMA Z RUT PRI POD-
- GORJAH, PO POKLICU TIS-
- SKAR V MOHORJEVI IN NA-
- MEŠČENKA TRAVDI ŽUNTAR
- IZ ČRGOVIČ. „NT“ ČESTITA!
- POROČNE OBREDE JE OPRA-
- VIL KAPLAN JANEZ DERSULA.

MARIJANSKA AKADEMIJA

V Gospodinjski šoli pri Šolskih sestrah v Št. Rupertu pri Velikovcu bo v nedeljo, 7. decembra 1975, ob 14. uri popoldne Marijanska akademija.

Na sporedu so petje, deklamacije in igra v štirih dejanjih. Nastopijo učenke gospodinjske šole, ki vse znanee in prijatelje, posebno še nekdanje učenke te šole pri srčno vabijo na to prireditev.

Katoliška mladina prireja diskusijske večere

● „KRISTUS DA — CERKEV NE“

Referent: dr. Andrej Kajžnik

V petek, 21. novembra, ob 19.30 pri Tišlarju v Št. Janžu.

V četrtek, 27. novembra, ob 19.30 v farni dvorani v Št. Jakobu.

Pri srčno vabljeni!

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili rajnega očeta

Miheja Baumgartnerja

na zadnji poti na pokopališče Št. Jakob, se prav iskreno zahvalujemo. Naša zahvala velja predvsem g. župniku duh. svet. Andreju Kariclj, župniku Matevžu Nageletu ter kaplanu Mirku Isopu, nagrobnim govornikom g. Jozeju Štorniku za Posojilnico, g. Lovru Kramarju od Zveze slovenskih izseljencev ter dr. Mirtu Zwitteru od Zveze slovenskih zadrug. Zahvalujemo se tudi cerkvenim pevcem za ubrano petje.

Žalujoči zaostali:

Mihej Baumgartner, sin
v imenu ostalih sorodnikov

šport - šport - šport - šport

● NOGOMET

ŠT. JANŽ — SELE 1:5 (0:1)
POKRČE — SAK 0:1 (0:1)

- Z zadnjo tekmo, ki so jo Selani v Št. Janžu dobili z visokim rezultatom 1:5, SAK pa z 1:0, so se našli vrli Selani in SAK-ovci poslovili od jesenske nogometne sezone, da se pozimi počijejo in naberejo novih moči za še boljšo uvrstitev sponmladi.

Končna lestvica 2. E razreda je takale: 1. Poreče (19 točk), 2. Škofji dvor (18), 3. Slovenski atletski klub (SAK — 17 točk), 4. Trdnja vas (17), 5. SELE (15), 6. Gospa Sveta (13), 7. Šmarjeta (12), 8. Kriva Vrba (11), 11. Št. Janž (8) itd.

WALES — AVSTRIJA 1:0 (0:0)

WREXHAM. — V sredo je avstrijsko nogometno reprezentanco izločila iz nadaljnega tekmovanja za evropsko prvenstvo reprezentanca Walesa z 1:0. Pred 30.000 gledalci so domačini zasluženo zmagali, saj so imeli več od igre.

Avstrijci so igrali borbeno in požrtvovalno, a posebne zmogljivosti niso pokazali. Imeli so nekaj priložnosti, ki pa jih niso znali izkoristiti. Waliani, čeprav so imeli stalno premoč, tehničnega znanja niso pokazali nobenega. Moramo reči, da bi jih malo boljše moštvo zlahka premagalo.

Tako jemlje Avstrija slovo od evropskega prvenstva, po svoji krivdi, saj je odločitev padla v Budimpešti, kjer smo

nesrečno izgubili z 2:1 in na Dunaju, kjer so naši samo remizirali (2:2).

JUGOSLAVIJA — SEVERNA IRSKA 1:0 (1:0)

BEOGRAD. — Pred 30.000 gledalci je jugoslovanska nogometna reprezentanca v kvalifikaciji za prvenstvo Evrope v skupini 3 premagala ustrežno irsko reprezentanco z rezultatom 1:0. Strelec edinega gola je bil Oblak, ki je bil najboljši igralec na tekmi. Igra jugoslovanskih nogometašev je zadovoljila kvečjemu v prvem polčasu, kjer so imeli veliko priložnosti, a so vse ostale neizkoriščene. Njihova igra ni navdušila gledalcev. Jugoslovani niso ponovili sijajne igre v Zagrebu proti Švedom. Severni Irci so se v tekmi izkazali kot najbolj borbeni enajsterica v Evropi. Irci se borijo zagrizeno do konca, nikdar ne popustijo, kajti vedo, da tekma traja 90 minut. B. L.